

Programma

voor de 64ste Jaarlijksche Samenkomst der
Vereeniging voor Hooger Onderwijs op
Gereformeerden grondslag (Vrije Universiteit),
te houden te Amsterdam op Woensdag 19
September 1945.

REGELINGSCOMMISSIE:

Ds. J. B. v. d. SIJS, Voorzitter, Adm. de Ruyterweg 265;
C. KROONSTUIVER, Secretaris, Herculesstraat 6; Mr. Dr.
F. B. JONKER, Penningm.; Prof. Dr. G. C. BERKOUWER;
Ds. H. S. BOUMA; Mevr. N. FEITSMA—VISSER; Mr. M. C.
DE GRAAFF; G. C. KLAPWIJK; Mevr. L. J. MEINEMA—
ROELINK; Ds. G. MEYNEN; W. NIJHUIS; Mevr. A. H.
PELLICAAN—VERLEUR; Mr. D. W. O. A. SCHUT; Mej.
J. H. SCHUT; Mevr. T. v. d. SIJS—DIJKSTRA; Mevr. S.
VERDAM—OKMA; H. WEGGEMANS.

BIDSTOND op Dinsdag 18 September in de *Keizersgracht-
kerk*, Keizersgracht 566. Aanvang des avonds te 7.30 uur.
Voorganger: Ds. J. B. van der Sijs.

ONTMOETINGSSAMENKOMST na den bidstond in Belle-
vue, ingang Marnixstraat 400.

Aan de Tramdirectie is verzocht, zoo mogelijk de tram-
lijnen 7 en/of 10 op 19 September 's morgens tot 9.45 uur te
laten rijden. Wanneer dit verzoek wordt ingewilligd, kan
men zich dus met deze tramlijnen naar het Koloniaal Insti-
tuut begeven.

Algemeene Vergadering

IN HET KOLONIAAL INSTITUUT.

Aanvang 's morgens 10 uur.

1. Opening door Prof. Dr. J. F. Koksma.
 2. Voorlezing presentielijst en onderzoek geloofsbrieven.
 3. Vaststelling notulen vorige vergadering en jaarverslag 1943 en 1944.
 4. Rapport van de Commissie van Toezicht inzake de rekening over 1943 en 1944.
 5. Benoemingen:
 - a. Van drie bestuursleden.
 - b. Van twee leden der Commissie van Toezicht op het geldelijk beheer.
 6. Rede van Ds. J. Overduin te Arnhem: „Tegenwind”.
 7. Rondvraag.
 8. Vaststelling van de korte notulen.
 9. Sluiting.
-

Overdracht van het rectoraat

In den namiddag van 19 Sept. te 3 uur zal een openbare zitting van den Senaat worden gehouden, in welke zitting de Rector Magnificus, Prof. Mr. J. Oranje, het rectoraat hoopt over te dragen aan zijn opvolger, Prof. Dr. J. Coops.

Logies

Op verzoek van de Regelingscommissie heeft Mevr. N. Feitsma—Visser, Okeghemstr. 15, A'dam-Z. zich bereid verklaard, zoo mogelijk voor logies bij particulieren te zorgen, mits men zich tijdig hiervoor opgeeft en wel vóór 12 September.

Vleugel afkomstig uit het magazijn van G. A. Goldschmeding's Piano- en Orgelhandel te Amsterdam.

Verslag

der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op
Gereformeerden grondslag over de jaren
1943 en 1944.

1. De Heere heeft groote dingen aan ons gedaan. Hij, Die de oorlogen deed ophouden tot aan de einden der aarde, heeft onze Universiteit behoed. De Vrije Universiteit, op Gereformeerden grondslag — niet te dulden in de gedachtenwereld van het nationaal-socialisme — is door God bewaard. Hij zij gedankt. Dat de oorlog niet aan ons is voorbijgegaan behoeft nauwelijks vermelding. Wij verloren onzen president-directeur; het onschuldig bloed van een gezien curator werd door de hand van den vijand vergoten; een onzer hoogleeraren stierf in een gevangenis over de grenzen, tal van studenten hebben niet met ons op deze aarde God kunnen danken voor de bevrijding van het juk van den overheerscher. Men herdenkt oorlogsslachtoffers. Hen, die aan onzen kring gewelddadig werden ontruikt herdachten wij, en zullen wij gedenken — gedenken in hun beteeckenis voor onze Vrije — gedenken om het werk, dat God door hen deed voor onze Stichting, die wij steeds zullen blijven zien als een „planting Gods op onze erve“.

2. De vraag naar den inhoud en omvang van ons jaarverslag is in 't algemeen niet eenvoudig te beantwoorden. Wat dit jaarverslag moet inhouden, is een vraagstuk op zich zelf.

De achterliggende jaren toonen de nauwe verbondenheid van Universiteit en Vereeniging. De Rector der Universiteit, Prof. Mr. J. Oranje, wien Directeuren gaarne hulde brengen voor hetgeen hij voor het Vaderland, onze Universiteit en hare studenten deed, hoopt den 19en September e.k. in het Koloniaal Instituut te Amsterdam het rectoraat over te dragen. In de vermelding der fata onzer Hoogeschool zal dan het licht schijnen over haar wel en wee in de oorlogsjaren en zullen onze gevallen worden herdacht. Beperking in dit jaarverslag is dus reeds op dien grond geboden.

Het laatste Jaarverslag werd uitgebracht over het jaar 1942. Twee jaren dienen dus te worden „verslagen“ en wel twee bijzondere jaren.

Officieel stonden de colleges der hoogleeraren stil; men lette wel op het woord „officieel“. Officieel werden geen examens afgenomen. Hebt Gij wel gelet op de reeks examens die los kwamen na de bevrijding, het vermoeden is dan wel reeds bij U gerezen dat er in die jaren '42 en

'43 nog wel iets moet zijn gebeurd. Directeuren en Curatoren hebben sinds menschenheugenis niet zooveel tezamen vergaderd als in de oorlogsjaren. Hun vergaderingen werden steeds door den Rector bijgewoond. Overtuigd was men dat het beleid van de Vereeniging en het bestuur der Universiteit zoo het best konden worden gevoerd.

De inhoud van dit jaarverslag is tevens moeilijk te bepalen, daar het nog niet bekend is of en zoo ja, hoe en wanneer het onze leden en begunstigers bereiken zal.

Directeuren besloten daarom dit verslag summier te doen zijn, overtuigd dat zoowel over zaken als over personen nadere publicaties zullen volgen en de reeds vermelde rede van Prof. Oranje, zoodra zulks mogelijk zal zijn, ongetwijfeld het licht zal zien.

De indeeling van het jaarverslag uitgebracht voor de ledenvergadering, den 15en Juli 1943 te Utrecht gehouden, zal worden gevolgd.

3. PERSONALIA. In verband met hetgeen reeds werd opgemerkt zullen de „oorlogsslachtoffers” van Vereeniging en Universiteit hier niet uitvoerig worden herdacht, noch hun verdiensten in den breedte hier worden uiteengezet.

Bij den 70sten verjaardag van onzen president-Directeur, op het oogenblik van zijn overlijden in Ilmenau nog officieel als zoodanig in functie, schreef de Penningmeester van Directeuren een artikel over Dr. Colijn en onze Vrije Universiteit. De liefde en de belangstelling van onzen Voorzitter voor onze Stichting, die hem het eeredoctoraat verleende, zijn nooit verflauwd.

De gedwongen afwezigheid van onzen tweeden en derden voorzitter, de H.H. Dr J. J. C. van Dijk en J. Schouten bewezen de wijsheid der ledenvergadering, toen zij op een wijze, die den Statuten zoo min mogelijk geweld aandeed, het mandaat van Mr Terpstra verlengde en het instituut van plaatsvervangende Directeuren, dat in de geschiedenis der Vereeniging niet onbekend was, opnieuw in het leven riep. De Heer Mr H. Bos Kzn. nam gedurende een vrij ruime periode het voorzitterschap waar en deed dat op een wijze, die hem zeker recht geeft op den dank der Vereeniging. Overwogen is nog te zoeken naar een weg, waarlangs het mogelijk zou zijn Mr Bos den overgang van oorlog naar vrede, van strijd naar wederopbouw als Directeur te doen meemaken. Juister werd echter geoordeeld zoo spoedig mogelijk terug te keeren tot den normalen statutairen toestand en de verplichte aftreding weer in eere te herstellen.

De vacature, in het college van Curatoren ontstaan door het defun-geeren van Mr S. de Vries Czn., werd vervuld, doordat Mr J. Donner, Raadsheer in den Hoogen Raad, een benoeming aanvaardde, terwijl Dr J. Hoek, Gereformeerd Predikant te 's-Gravenhage-West, de plaats van Ds Ferwerda inneemt. Directeuren betuigen hier gaarne hun dank voor hetgeen Mr De Vries en Ds Ferwerda voor onze Universiteit gedurende vele, waaronder zeer moeilijke jaren, hebben gedaan. Het sterven van

Ds Ferwerda, te wiens aanzien zelfs een verzoek tot begraven werd afge-
wezen, zal in universitair kring misschien wel de meest pijnlijke
reminiscentie zijn aan de Duitsche overheersching.

Het college van Curatoren bleef verder ongewijzigd.

Over den kring der hoogleeraren zou veel te zeggen zijn. Op dit
terrein, dat wel zeer nauw de Universiteit raakt, zal echter de grootst
mogelijke korthed worden betracht.

Prof. Rutgers, die gedurende den oorlog de Universiteit diende met
een verlengd rectoraat en die den colleges en den studenten buiten-
gewone diensten heeft bewezen zoo voor als tijdens den oorlog, stierf in
het land van den bezetter in de gevangenis.

De Hoogleeraren Anema en Van Gelderen, die ingevolge het hun
gedane verzoek hun werkzaamheden na het bereiken van den 70-jarigen
leeftijd hebben voortgezet, worden thans, bene meriti de Universitate, in
het genot van hun emeritaat gesteld.

Prof. Coops, voor wiens leven sterk werd gevreesd, is uit gevangen-
kamp en kerker behouden weergekeerd.

Het nieuwe academiejaar zal, niettegenstaande de financieele moeilij-
heden, zoo de Heere wil een groot aantal hoogleeraren hun intrede zien
doen. Benoemd werden in de Wis- en Natuurkundige Faculteit de beide
lectoren Grosheide en Haantjes; in de Juridische Faculteit de Mrs I. A.
Diepenhorst, A. M. Donner en P. J. Verdam, in de Litterarische Faculteit
Dr W. H. Gispen, terwijl Dr G. C. Berkouwer tot gewoon Hoogleeraar
werd benoemd.

Deze aanvulling en uitbreiding was dringend noodzakelijk, zal onze
Universiteit de plaats, die zij in de wetenschappelijke wereld met eere
bekleedt, kunnen behouden.

Gaarne hadden Directeuren het benoemingslijstje nog uitgebreider
gezien. Vurig hadden zij gehoopt dat tegelijk met den nieuwen cursus
ook de Economische Faculteit had kunnen worden geopend. Het teleur-
stellend antwoord van een der als hoogleeraar aangezochten maakt
uistel echter onvermijdelijk.

In de rubriek personalia behoort thuis een woord van warm medeleven
met de nagelaten betrekkingen van die studenten, wier student zijn aan
onze Universiteit op wreede wijze werd afgebroken. Eindigen moet deze
rubriek met de mededeeling, dat een hoogleeraar op dit oogenblik niet
in functie is, omdat Directeuren meenen dat een onderzoek geboden is
naar de vraag, in hoeverre hij zonder meer of zelfs in het geheel als
hoogleeraar aan onze Universiteit kan worden gehandhaafd.

ORGANISATIE. Niettegenstaande de moeilijkheden, die de oorlog
bracht, heeft aanvankelijk onze organisatie goed en ijverig gewerkt. De
ledenwerfactie en de resultaten uitkomend in busjesopbrengst en
contributiecijfer bewijzen dit zonneklaar. Geleidelijk werd de arbeid
moeilijker; ontbreken van verkeersmiddelen en verdere contactmogelijk-
heden belemmerden den arbeid. De verplichte aftreding in de organisatie,
waarvan zoowel de organisatie zelve als de Directeuren een versterking
der actie verwachtten, kon niet doorgaan. Een plan van het bureau tot

betere organisatie van het werk van onze Vereeniging kwam niet tot uitvoering. De speciale ledenwerfactie leed door de tijdsomstandigheden. Directeuren en Bureau zijn vol goeden moed; niet alleen moet teruggang worden voorkomen, de noodzakelijke uitbreiding der Universiteit betekent even noodzakelijk een uitbreiding van den kring die de Universiteit met zijn gebed en gaven steunt. Met Gods hulp zal het werk gelukken. Nu zegge men niet dat Directeuren het land niet kennen en geen oog hebben voor de economische moeilijkheden; zij zijn misschien beter op de hoogte dan wie ook, maar zouden zij hun plaats waardig zijn als hun devies niet was: Wat met Gods hulp kan, moet.

JAARVERGADERING. Over de Jaarvergadering worde te dezer plaatse een ongebruikelijke korthed betracht. De 14e en 15e Juli 1943 werden respectievelijk de wetenschappelijke samenkomst en de ledenvergadering gehouden.

De referaten van Prof. Mr J. Oranje over de uitvoerende kunstenaars en het Burgerlijk Recht en van Dr J. Bax betreffende: Het subjectieve element in de geschiedschrijving over het twaalfjarig bestand in de laatste eeuw, zullen zoo spoedig mogelijk in de bekende serie der referaten worden opgenomen.

De samenkomst van Vrouwen V.U.-Hulp en de Jaarvergadering verliepen evenals de Bidstond, volgens het programma, met dien verstande dat het punt: „benoeming van een bestuurslid” van de agenda door de ledenvergadering werd afgevoerd, waardoor practisch het mandaat van Mr Terpstra, die moest aftreden, geen einde nam. De leiding der vergadering berustte bij den Directeur Mr G. H. A. Grosheide, die in zijn openingsrede de betekenissen van Elout en Keuchenius voor de Vrije Universiteit tot onderwerp had gekozen. De vergadering, die in de groote zaal van Tivoli te Utrecht werd gehouden, was boven verwachting druk bezocht. In de Vrouwen V.U.-Hulp-samenkomst, het biduur en de Jaarvergadering traden overeenkomstig de rondgezonden convocaties op de Dames en Heeren: Mevrouw J. M. W. Brouwer—van Houte, Mevrouw G. Sevensma—Themmen, Prof. Dr A. Sizoo, Ds P. Ch. van der Vliet, Ds J. B. van der Sijs, Prof. Dr J. F. Koksma en Prof. Dr K. Dijk. In 1944 werd geen Jaarvergadering gehouden.

UNIVERSITEIT. In hetgeen voorafgaat werd practisch over de lotgevallen van onze Hoogeschool reeds een en ander medegedeeld, zoo onder meer over het stilstaan der colleges en het niet meer afnemen van examens. Dat geen colleges werden gegeven vanaf het voorjaar 1943 houdt verband met de weigering der Vrije om de z.g. studentenverklaringen te aanvaarden. Zoolang zulks mogelijk was heeft de Vrije de studenten der andere Universiteiten geholpen door het afnemen van tentamens en examens.

Dat de Vrije Universiteit niet meer in aanmerking kwam voor rijksbeurzen werd reeds in een vorig verslag vermeld en zal even weinig verwondering wekken als het niet meer verstrekken van de betaling ad f 4000.— voor de gebouwen, ofschoon deze op de hoogeronderwijswet

was gebaseerd. De wijziging van art. 188 H.O.W. krachtens welke al onze benoemingen bekrachtiging van overheidswege behoeften (zie vorig jaarverslag), een bepaling, die voor de V. U. onaanvaardbaar was, is, na de capitulatie van Duitsland, ingetrokken. Met den aanvang van den nieuwen cursus zal de Universiteit weer geheel en al haar gewone werkzaamheden hervatten.

De moeilijkheden, ontstaan door het rooven van kostbare installaties en gereedschappen uit onze laboratoria worden zoo goed mogelijk ondervangen.

FINANTIËN. Tenslotte en hiermede mogen Directeuren dit verslag beëindigen, een kort woord over de finantiën.

Dat geen officieele colleges meer werden gegeven en geen examens werden afgenomen, beteekende — in verband met het groote aantal studenten gedurende de laatste jaren — een vermindering van inkomsten van pl.m. f 100.000.— per jaar. De uitgaven ondergingen — en dit behoeft geen verwondering te wekken — geen merkbare vermindering. Dat het tekort per 31 December 1944 een bedrag van f 107.000.— en niet meer bedraagt is te verklaren uit de grootere opbrengst der collecten van onze Kerken en een vooruitgang in de contributies. Directeuren hopen dat het mogelijk zal blijken het tekort, dat met het tekort over het eerste halfjaar 1945 nog vermeerderd wordt, te dekken. Bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij is een rekening geopend „voor herstel en uitbreiding“. Door sommigen, die onze Universiteit zeer goed gezind zijn, vonden reeds stortingen op deze rekening plaats. Of terzake van de geleden schade nog van de molestmaatschappij of van de Overheid uitkeeringen zullen geschieden, is tot op dit oogenblik onzeker. Enkele legaten en erfstellingen kwamen aan de Vereeniging ten goede en zullen, evenals de opbrengst der busjes voor de exacte faculteiten, ten gunste van de betreffende rekeningen worden geboekt.

Het jaarverslag werd door Directeuren aangevangen met het uitspreken van dank aan God, die onze Universiteit voor den ondergang heeft behoord.

Moge zij in de toekomst hulp en bijstand van God almachtig ontvangen en haar vertrouwen op Hem alleen stellen.

Drukwerk

Frankeering
bij abonnement
Amsterdam

Bewijs van Toegang

Programma

Voor de 65ste Jaarlijksche Samenkomst der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag (Vrije Universiteit) te houden op **Woensdag 10 en Donderdag 11 Juli** te Zwolle.

Regelingscommissie:

Ds. H. A. Munnik, Zwolle,	Ds P. de Jong	Zwolle
Voorzitter	Ds. J. H. Kuiper	Zwolle
F. Kampherbeek, Zwolle,	M. J. Lindeboom	Zwollekerspel
Walstraat 9, Postgiro 102086,		
Secretaris	Ds F. Lugtigheid	Zwolle
Mr. E. van Apeldoorn	Tj. B. Maris	Zwolle
Mr. G. Benthem	B. Niks	Zwolle
J. v. d. Berg	Mr J. Plantinga	Zwolle
J. W. Bomhof	Prof. Dr. H. N. Ridderbos	Kampen
Mr. H. G. Breukelaar,	Prof. Dr J. Ridderbos	Kampen
Prof. Dr K. Dijk	A. de Ruiter	Zwollekerspel
P. C. Fransen	P. J. Scholtens	Zwolle
J. Fijma	W. Schuurung	Zwolle
T. Groeneveld	H. Struik	Schalkhaar
J. Hagenbeek	Dr J. Thys	Zwolle
Dr. J. H. Hagenbeek	Dr H. Ubbens	Zwolle
Prof. Dr G. M. den Hartog,	Dr J. Verseveldt	Zwolle
Kampen	Prof. Dr G. Brillenburg Wurth	Kampen
R. Huizenga		
W. Jansen		

SAMENKOMSTEN OP WOENSDAG 10 JULI:

11 uur **Wetenschappelijke Samenkomst** in Gebouw „Odeon”, Blijmarkt 25
Bespreking van de referaten van
Prof. Dr. G. H. A. Grosheide F.Wzn.:
„De Sterrenkunde als wetenschap”.
Dr J. H. Kroeze te Dokkum: „Iets over Ras Sjamra”.

2 uur **Damesvergadering** in de Luthersche Kerk, Blijmarkt

Causerie van Prof. Mr I. A. Diepenhorst:

„Universiteit en studenten”.

Causerie van Mevr. Gr. Gilhuis—Smitskamp te Rotterdam:

„Genot of gewin”.

8 uur **Bidstond** in de Zuiderkerk (Van Karnebeekstraat 20). Voorganger Ds H. A. Munnik.

9 uur **Ontmoetingssamenkomst** in de foyer van de Buiten-Sociëteit (Stationsweg).

ALGEMEENE VERGADERING OP DONDERDAG 11 JULI
te 10.45 uur, in de groote zaal van de Buiten-Sociëteit
(Westerlaan, t.o. 't station)

1. Opening door den President-Curator Mr J. Donner.
2. Presentielijst en onderzoek geloofsbriefen.
3. Vaststelling notulen der vorige vergadering en jaarverslag 1945.
4. Rapport van de Commissie van Toezicht, inzake de rekening over 1945.
5. Benoemingen:
 - a. van een bestuurslid door verplichte aftreding van Mr H. Bijleveld.
Tweetal van het Bestuur:
Mr H. Bos Kzn te 's-Gravenhage;
Ir A. P. van der Meer te Hillegersberg.
 - b. van een lid der Commissie van Toezicht door verplichte aftreding van den heer S. Eisma.
6. Rede van Ds S. R. Smilde te Rotterdam: „Meer dan ooit”.

Pauze

7. Rede van den Heer H. Algra te Huizum: „De groote Centrale”.
8. Rede van Prof. Dr R. Hooykaas: „De valschelijk dusgenaamde wetenschap”.
9. Rondvraag.
10. Vaststelling van de korte notulen.
11. Bepaling van de plaats waar de volgende vergadering zal worden gehouden.
12. Sluiting.

Mededeeling. Er is een damescomité gevormd, dat trachten wil om diegenen die dit wenschen, logies te verschaffen bij particulieren. Aanvragen hiervoor tot uiterlijk 1 Juli bij Mej. C. Munnik, Zuiderkerkstraat 29, Zwolle.

Verslag

der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag over het jaar 1945

Het in 1945 uitgebrachte verslag over de jaren 1943 en 1944 moest — zoo werd toen gememoreerd — zeer summier worden gehouden, ook mede omdat Directeuren nog niet wisten hoe en wanneer het de leden en begunstigers zou bereiken. Dit geldt thans nog. Het contact tusschen Universiteit en Volk, tusschen de Vereeniging en haar leden en begunstigers kon nog steeds niet op normale wijze worden beoefend. De mogelijkheden van berichten in de Pers zijn weinig. Dat in eenige Kerkbode's en andere kerkelijke bladen regelmatig mededeelingen en artikelen over de V.U. werden opgenomen, wordt uiteraard in dezen tijd wel zeer bijzonder op prijs gesteld.

Dat het Vrije Universiteitsblad, voorheen een zeer geschikt middel om het contact met hen, die onze Universiteit steunen en voor haar werken, nog steeds niet weer verschijnen kon, is teleurstellend. De pogingen welke gedaan zijn om door papier-toewijzing de herverschijsning mogelijk te maken, hadden nog niet het gewenschte resultaat. Directeuren meenden voor de V.U., die zich in bezettingstijd waarlijk niet afzijdig hield, op meer medewerking van de zijde der instanties te mogen rekenen.

PERSONALIA.

Bij het memoreeren van de personalia in de bestuurscollege's komt vanzelfsprekend aanstonds in onze gedachten het overlijden van Prof. Mr J. Oranje. In October 1945 moest hij een zware operatie ondergaan. De hoop op herstel werd niet vervuld, en in April 1946 viel de reeds gevreesde slag en moesten wij dezen eminenten geleerde missen. Slechts zes jaar was hij aan onze Universiteit verbonden. Zes moeilijke jaren, waarin Prof. Oranje getoond heeft wie hij was en wat hij kon. De Vrije Universiteit zal hem zeer missen.

Hoewel hij niet meer in het Directorium zitting had, willen wij niet nalaten met groote dankbaarheid te gedenken onzen vroegeren mede-directeur, notaris G. Wolzak Hzn., die in 1945 door God werd weggenomen.

In het College van Curatoren werd Dr E. Oosterhuis benoemd in de vacature-Dr J. Wessels, die bij zijn aftreden zich niet opnieuw beschikbaar kon stellen. Een woord van dank voor wat Dr Wessels als Curator deed mag hier niet ontbreken.

Het Secretariaat van het College van Curatoren, vele jaren door Mr J. Verdam waargenomen, werd thans opgedragen aan Mej. Mr W. Pleiter. Dat Mr Verdam als Curator blijft, verheugt Directeuren.

Door benoeming van Mr N. Okma als gewoon en Dr R. Hooyman als buitengewoon Hoogleraar ontvingen de Juridische en de Wis- en Natuurkundige faculteiten versterking. Bovendien verkreeg de laatstgenoemde faculteit uitbreiding door het optreden van Dr W. Th. Nauta als Lector voor de organische chemie. Als privaats-docente in de Juridische faculteit voor het Volkenrecht werd toegelaten Mej. Dr G. H. J. v. d. Molen.

De behandeling van de zaak Prof. Dr A. A. v. Schelven, waartoe omtrent ook in het vorige verslag reeds mededeelingen werden gedaan, ondervond door de ziekte van Dr v. Schelven ernstige vertraging, doch kon nog voor het schrijven van dit verslag worden beëindigd. Dr v. Schelven vroeg en verkreeg ontslag als Hoogleraar, ingaande 12 Mei 1946.

De Jaarvergadering 1945 benoemde in de vacatures als Directeuren de heeren J. Schouten, Mr J. Terpstra en J. Wilschut, Dr J. J. C. van Dijk werd als voorzitter van het College aangewezen; Mr J. Terpstra als secretaris.

In de Commissie van Toezicht op het geldelijk beheer werden benoemd de heeren P. G. van Berge en J. V. Tamboer. De heer Van Berge was reeds tijdelijk aangewezen nadat de heer W. de Vries Gzn., ons door den dood ontviel.

Aan het thans afgetreden lid den heer P. A. Fopma, wiens zittingsperiode met een jaar verlengd was, omdat niet eerder een opvolger kon worden aangewezen, zij hier een woord van dank gebracht, voor de wijze waarop hij zijn arbeid verrichtte.

Onder de personalia moge ook worden vermeld het overlijden van den eersten boekhouder aan het V.U.-Bureau, den heer H. Versluis. Met groote toewijding heeft hij zijn werk voor Vereeniging en Universiteit verricht.

Tenslotte zij nog vermeld het jubileum van Prof. Dr G. Ch. Aalders, die 25 jaar aan de V.U. verbonden was en van de dames J. M. A. Barger en H. Wille, die hun 12½-jarig jubileum aan de Vrije Universiteit mochten vieren.

Hoewel niet alle correspondenten, die van de V.U.-organisatie afscheid moesten nemen, met name genoemd kunnen worden, meenen Directeuren een uitzondering te moeten maken voor den heer J. v. d. Waals te Nijkerk, die niet minder dan 52 jaren met groote toewijding als correspondent en een aantal jaren als Ringsecretaris de V.U. belangen diende.

ORGANISATIE EN PROPAGANDA.

De moeilijkheden, die in de laatste jaren den regelmatigen arbeid in den weg stonden, konden ook in 1945 nog niet alle worden overwonnen. De najaarsvergadering met de Provinciale Comité's werd in October 1945 te Utrecht gehouden. De ringvergaderingen konden slechts gedeeltelijk plaats hebben. Nu

de bepaling omtrent verplichte aftreding van ringbestuursleden in werking trad, zijn er uiteraard veel vacatures ontstaan, waarin door de Ringen, die niet vergaderden, nog niet is voorzien.

Op voorstel van de Commissie tot vermeerdering, besloten Directeuren tot aanstelling van drie propagandisten, speciaal voor het contact met de medewerkers in de organisatie. De voorloopige benoemingen zijn dezer dagen uitgebracht.

Aan de vraag om propagandamateriaal kon worden voldaan door de beschikbaarstelling van de circulaire „Voorttrekken”.

In verband met het kerkelijk conflict verloor de Vereeniging eenige medewerkers, terwijl ook een aantal leden en begunstigers hun bijdrage om deze reden introkken. Directeuren meenen, dat de kerkelijke strijd geen invloed behoeft te hebben op het verleenen van steun en medewerking aan de Vrije Universiteit, immers — het zij hier herhaald — bestaat reeds gedurende tal van jaren de mogelijkheid om voor een of meer bepaalde faculteiten der Vrije Universiteit, met uitsluiting der Theologische faculteit, te contribueeren. Aan verdergaande verlangens (bijvoorbeeld de Theol. faculteit financieel practisch los te maken van de V.U.) meenen Directeuren niet te mogen tegemoet komen. Dat in enkele gevallen zelfs geweigerd werd de verschuldigde contributie voor het laatste jaar te voldoen, zij met leedwezen geconstateerd. Gelukkig kan ook gewaagd worden van de verblijdende reactie van andere leden en begunstigers, die trachtten de schade op te vangen door eigen contributie te verhoogen en anderen daarvoor te winnen. Een zeer groot aantal vrijgemaakte broeders en zusters blijft, en dit volkomen terecht, onze Vereeniging en haar Universiteit steunen.

Een door Directeuren benoemde commissie, die de taak heeft in Amerika meer belangstelling en steun voor de V.U. te zoeken, kon nog niet tot uitvoering van haar voorloopige plannen komen.

JAARVERGADERING.

De jaarvergadering, op 19 September 1945 in het Indisch Instituut te Amsterdam gehouden, trok buitengewoon groote belangstelling. Bijzonder de Senaatsvergadering, waarin op dien dag Prof. Mr J. Oranje het rectoraat overdroeg aan zijn opvolger Prof. Dr J. Coops, en waarin hij de lotgevallen van de Universiteit in de oorlogsjaren beschreef, trok vele vrienden van de Universiteit naar Amsterdam. Echter ook de morgenvergadering mag zeer geslaagd worden genoemd. Zoowel de openingsrede van Prof. Koksma als de rede van Ds J. Overduin te Arnhem werden met groote instemming aangehoord. Omtrent den uitslag der bestuursverkiezing en de benoeming van leden voor de Commissie van Toezicht op het geldelijk beheer werden onder „Personalialia” reeds mededeelingen gedaan.

UNIVERSITEIT.

Over de uitbreiding van de Universiteit werd onder „Perso-nalia” reeds gesproken. De colleges konden in 1945 regelmatig worden gegeven. Voor de colleges van Prof. Oranje werd voor-ziening getroffen.

Een Commissie is benoemd voor de lichamelijke en cultureele vorming van de studenten. Ditzelfde geldt voor de gezondheids-zorg van de studenten, die vooral in deze naoorlogsche periode urgent moet worden genoemd. Beide Commissies zijn met uit-voering van hun opdracht begonnen.

Het gebouwenvraagstuk stelt Directeuren nog steeds voor moeilijke problemen. De colleges, die door een ongekend groot aantal studenten worden gevolgd, moeten thans in diverse ge-bouwen worden gegeven en ook op andere wijze blijkt telkens, dat een nieuw Universiteitsgebouw dringend noodig is. Een reeds eenige jaren bestaande commissie voor de Universiteits-gebouwen heeft de opdracht, uit te zien naar een groot terrein of complex, teneinde tot een definitieve oplossing te komen. Bovendien wordt de mogelijkheid onderzocht om aan het Labo-ratoriumgebouw voor de Wis- en Natuurkundige faculteit een derde verdieping toe te voegen.

Het ligt in het voornemen de referaten voor de Wetenschap-pelijke samenkomsten, voorzoover die door de oorlogsomstandig-heden niet in druk konden worden gegeven, alsnog te laten verschijnen. Bovendien zal binnenkort uitkomen het boek „De V.U. in Oorlogstijd”, terwijl voorts met den Uitgever van het Gereformeerd Theologisch tijdschrift een afspraak werd ge-maakt omtrent het beschikbaar stellen van afschriften der ge-publiceerde voordrachten van de Club van Nieuw-Testamentici aan de Vrije Universiteit.

Door de Hoogleeraar-Directeuren van de Laboratoria voor Natuur- en Scheikunde waren gedurende den bezettingstijd uit veiligheidsoverwegingen eenige overeenkomsten aangegaan, die gedeeltelijk zijn geannuleerd en deels voortgezet, terwijl ook nieuwe contacten werden gelegd, welke voor het Laboratorium van belang kunnen zijn.

Het Laboratorium voor Psycho-techniek te Arnhem, dat zware oorlogsschade leed, kon in 1945 worden heropend. Het Laboratorium te Amsterdam breidt zich steeds uit en een Com-missie werd gevormd teneinde te onderzoeken de wenschelijk-heid om een nieuwe vorm van organisatie aan dit werk te geven. Er wordt daarbij gedacht aan splitsing in den geest van een Wetenschappelijk laboratorium en een afzonderlijke Stichting voor die werkzaamheden, welke meer geacht moeten worden door een bedrijf of onderneming verricht te worden.

FINANCIEN.

Indien dit om de ruimte mogelijk is, wordt aan dit verslag toegevoegd de exploitatie-rekening over 1945. Daaruit zal blij-ken, dat over 1945 de rekening vrij gunstig mag worden ge-noemd, zoodat zelfs een deel van het tekort van de oorlogs-

jaren kon worden ingeloopt. De hoop, die Directeuren in hun vorig verslag uitspraken, dat dit tekort door de actie „Herstel en Uitbreidingsfonds” zou worden gedekt, is nog niet in vervulling gegaan. Tot nog toe is op deze rekening een bedrag van plm. f 65000.— ontvangen.

De Rijksbijdrage voor gebouwen en die voor bepaalde onderzoeken door de Medische faculteit, welke in 1943 gedeeltelijk en in 1944 niet waren uitgekeerd, zijn thans alsnog ter beschikking gesteld.

In de rekening werd echter nog niets opgenomen voor de schade aan gebouwen en instrumenten, noch ook voor de kosten van vervanging der bij ons weggehaalde instrumenten en gereedschappen.

Regenten van de van Coeverden Adriani-Stichting moesten tot hun en onze spijt een verzoek om een extra bijdrage voor dit jaar afwijzen. In hoeverre voor de oorlogsschade, door beroving van de Laboratoria en andere financieele nadeelen, vergoeding zal worden gegeven, is nog niet bekend.

Met voldoening deelen Directeuren mede, dat het onrecht aan de bijzondere Universiteiten en Hoogescholen aangedaan door de intrekking van Rijksbeurzen en rentelooze voorschotten aan studenten, thans — in principe althans — is hersteld.

De pogingen om voor de V.U., die een behoorlijke pensioenregeling voor haar Hoogleeraren en personeel heeft, vrijstelling van betaling van vereveningsheffing te verkrijgen, werden nog niet met gunstig resultaat bekroond.

Voor het jaar 1946 wijst de begrooting een groot tekort aan. Dit houdt uiteraard nauw verband met de uitbreiding van de Vrije Universiteit, die op de rekening van 1945 nog geen grooten invloed had. Bovendien moesten de salarissen in verband met de tijdsomstandigheden herzien worden. Ten opzichte van de Hoogleeraren meenden Directeuren niet verder te mogen gaan dan opheffing van de indertijd toegepaste korting op de honoraria.

De kosten voor de herinrichting van de Laboratoria worden door de verantwoordelijke Hoogleeraren geraamd op plm. f 88000.—. Er blijft dus alle aanleiding om aan de Vrije Universiteit versterkten steun te bieden.

Aan het einde van dit Verslag spreken Directeuren hun groote waardeering en dankbaarheid uit voor alles wat met name de organisatie der Vereeniging tot instandhouding van onze Vrije Universiteit verricht heeft en voor den steun haar door ongeveer 100.000 mannen en vrouwen in het afgeloopen jaar geschonken.

In afhankelijkheid van God, die onze Universiteit een plaats gaf in ons volksleven en haar een zoo belangrijke roeping te vervullen geeft, gaan wij de toekomst tegen, overtuigd dat dit werk, dat niet uit menschen is, door Gods bewarende hand in stand zal worden gehouden en den noodigen steun zal ontvangen.

Drukwerk

Frankeering
bij abonnement
Amsterdam

Vrije Universiteitsblad

Maandelijksche Mededeelingen

Orgaan van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op
Gereformeerden grondslag, Amsterdam, Keizersgracht 166

Redactie-Commissie:

Prof. Dr. F. W. Grosheide, Mr. G. H. A. Grosheide en B. Faber

Stukken voor de redactie te zenden aan B. Faber, Keizergracht 166, Amsterdam

Druk: G. F. Hummelen's Boekhandel en Electrische Drukkerij N.V., Assen

Een nieuwe periode

Het V.U.-blad is er weer.

Heel wat moeite heeft dat gekost om het te doen verschijnen. We zullen nu maar niet spreken over de staking in de dagen der bezetting, doch alleen denken aan wat er na den wapenstilstand is geschied. Er liepen booze geruchten dat er geen vereenigingsorganen meer mochten uitkomen, doch dat alles over uitgevers zou moeten loopen. Wat daar precies van waar was weten we niet, misschien is ook dit een factor geweest, dat er zoo laat toestemming om weer te verschijnen werd verkregen. In ieder geval was het: geen papier, geen papier. Nu eindelijk is er, zij het op bescheiden schaal, papier beschikbaar gesteld en kan door het V.U.-blad het contact weer worden opgenomen en in stand gehouden tusschen leden en begunstigers van de Vereeniging op Gereformeerden grondslag en haar Directeuren en haar Vrije Universiteit.

En dat is wel noodig. Op zichzelf reeds is het noodig, dat leden en begunstigers weten, wat zij steunen, wat er omgaat te Amsterdam, wat de plannen zijn voor de toekomst. Maar dat is thans temeer noodzakelijk, nu er een groote verandering gekomen is in de kerkelijke pers. Oude bladen zijn verdwenen, nieuwe kwamen uit. We denken hier met name aan het niet meer verschijnen van de Heraut. Er is nobit eenig officieel verband geweest tusschen de Vrije Universiteit en de Heraut.

Dat heeft men vaak gedacht, maar dat is onjuist. Doch er was wel een persoonlijke unie. Sinds de oprichting van de Vrije Universiteit in 1880 waren hoogleraren aan die hogeschool redacteurs van de Heraut. Daardoor kon dat blad vanzelf allerlei over de Universiteit mededeelen en ook propaganda voor haar maken. Doch dat is nu afgelopen. We mogen de Heraut dankbaar zijn voor wat het blad 65 jaren lang voor de Vrije Universiteit heeft gedaan en vaststellen, dat thans het V.U.-blad temeer noodzakelijk is.

We schreven boven dit eerste artikel: een nieuwe periode. We dachten daarbij niet in de eerste plaats aan de veranderde omstandigheden waaronder de V.U. na den oorlog werken moest. Die zijn er wel, al is het alleen reeds daarom dat het Laboratorium is leeggeroofd en de Wis- en Natuurkundige faculteit zich nu ten eerste moet behelpen. Zoo ware er meer te noemen. We denken hierbij echter in de eerste plaats aan iets anders, aan de nieuwe periode in het leven der V.U., die reeds voor den oorlog begonnen is en zich thans na den oorlog met kracht blijkt voort te zetten. Voor velen in den lande is de V.U. langen tijd niet veel anders geweest dan de Theologische faculteit en dat was geen wonder. Alleen die faculteit had een redelijk aantal hoogleeraren en zij had meer studenten dan de beide andere samen. Ons volk kwam het meest in aanraking met de door de Theologische faculteit

teit opgeleide predikanten. Zoo werd alles afgemeten naar de Theologie. Dat werkt nog na en doet de Universiteit schade.

Laten we nu eens neerschrijven dat de Theologische faculteit allang de grootste niet meer is, noch wat het aantal professoren, noch wat het aantal studenten betreft. De Universiteit te Leiden is destijds in de eerste plaats gesticht om Gereformeerde predikanten te vormen. Dat kan van de V.U. ook worden gezegd. Maar men had met Leiden veel meer op het oog. En dat werd ook spoedig bereikt. Hetzelfde kan van de Vrije Universiteit worden verklaard. Zij is niet meer een Theologische hogeschool met een paar aanhangsels, gelijk van de overzijde wel eens is gesmaald. Zij is Universiteit in den vollen zin des woords. Nog lang niet volledig, weliswaar, nog arbeidend op bescheiden schaal, ongetwijfeld, maar toch Universiteit.

Wanneer we achter de Universiteit staan, voor haar arbeiden, bidden, offeren, moeten we haar ook aldus zien.

Doen we dat niet, dan laten we haar geen recht wedervaren, benadeelen we haar en geven we haar de plaats niet die haar toekomt. Hoe we dat moeten doen? In de eerste plaats negatief door niet altijd alleen op de Theologische faculteit te zien en daarover te spreken. Positief door het belang en de noodzakelijkheid te zien van het Gereformeerde Hooger Onderwijs in het algemeen en daarvoor te werken, ook te zien dat het ideaal weer dichter bij de werkelijkheid is gekomen. Dan gaan we met onzen tijd en stellen we ons inderdaad achter een *Universiteit* op Gereformeerden grondslag.

De Redactie-commissie:

Prof. Dr. F. W. GROSHEIDE,
Mr. G. H. A. GROSHEIDE.
B. FABER.

GELDSANEERING.

Over dit onderwerp ontvingen Directeuren een belangrijk bericht van het Departement van Financiën. Dit:

De minister van Financiën,
„Gelet op artikel 14, derde lid, van de Beschikking Deblokkeering 1945;
heeft goedgevonden en verstaan:

De Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag „Vrije Universiteit” te Amsterdam aan te wijzen als instelling met charitatief doel, als bedoeld in artikel 14, derde lid, van de Beschikking Deblokkeering 1945, waaraan bijdragen uit geblokkeerde rekeningen op haar geblokkeerde rekening voor herstel en uitbreiding der Universiteit kunnen worden overgemaakt”.

Een belangrijk bericht noemden we dit. Immers, nu is de mogelijkheid geopend, dat vrienden van de Vrije Universiteit uit geblokkeerd geld bedragen overschrijven op de rekening van de V.U.

Bijzonder met het oog op het Herstel en Uitbreidingsfonds was het verzoek tot opening van deze gelegenheid gedaan. Daarom nog een kort woord — een herinnering en een opwekking — over dit fonds.

HERSTEL- EN UITBREIDINGSFONDS.

Dat de Vrije Universiteit zware oorlogsschade leed, is wel algemeen bekend.

Daar is de roof van meubilair, instru-

menten (waaronder de kostbare neutronen-generator) en materialen uit de laboratoria van de Wis- en Natuurkundige faculteit.

Er is voorts de schade door roof en oorlogsgeweld aan het laboratorium voor Psychotechniek te Arnhem.

Dan is er een belangrijk financieel tekort van de oorlogsjaren, door derven van allerlei inkomsten (collegegelden etc.).

Dit alles is te ernstiger nu herstel en vernieuwing zoo moeilijk en zoo duur is. Daar komt nog bij dat juist in dezen tijd een begin moet worden gemaakt met de uitvoering van de noodzakelijke uitbreiding van doceerend, assiteerend en technisch personeel, waaromtrent reeds mededeelingen gedaan werden.

De Vrije Universiteit moet onder de „oorlogsslachtoffers” gerekend worden. En alleen reeds daarom heeft men voor haar wel wat over, nog afgedacht dan van de groote plaats die onze Universiteit in veler harten heeft.

De geldsaneering heeft het voor velen onmogelijk gemaakt een flinke gift over te schrijven voor het Herstel en Uitbreidingsfonds. Nu dat door overboeking uit geblokkeerde tegoeden mogelijk is, zullen de giften ongetwijfeld ruim toevloeien.

Er zijn nog geblokkeerde saldi, die, op deze wijze besteed, een goede bestemming vinden.

Men schrijve over op: *Nederlandsche Handel Maatschappij te Amsterdam*, ten gunste van rekening Herstel- en Uitbreidingsfonds der Vrije Universiteit.

DE VRIJE UNIVERSITEIT IN OORLOGS- TIJD.

Onlangs is in „Mededeelingen” reeds aangekondigd dat binnenkort zal verschijnen het boek, waarom door velen gevraagd is, over de Vrije Universiteit in oorlogstijd. Dit werk, dat ongeveer 180 pagina's zal tellen, verschijnt bij de firma Zomer en Keuning te Wageningen en zal alleen in den boekhandel verkrijgbaar zijn.

De naam van de uitgeefster biedt reeds voldoende waarborg, dat aan het uiterlijk alle mogelijke zorg besteed wordt. De inhoud is belangwekkend, want de V.U. heeft in de vijf oorlogs-jaren veel ondervonden. Door de hoog-leeraren Mr. V. H. Rutgers, Dr. D. Nauta, Dr. J. Waterink, Dr. J. F. Koksma en Mr. J. Oranje zijn de lotgevallen in den bezettingstijd in besloten vergaderingen en na de bevrijding in publieke samenkomsten op overzichtelijke wijze verhaald en de weergave daarvan in het nu verschijnende boek is zóó, dat ieder er met belangstelling en voldoening kennis van nemen zal. Op waardige en ontroerende wijze worden voorts de gevallen: Dr. H. Colijn, Ds. T. Ferwerda, Prof. Mr. V. H. Rutgers en een groot aantal studenten herdacht. Hun foto's zijn op kunstdrukpapier opgenomen. Over Prof. Mr. J. Oranje is bij de foto een in „memoriam” van de hand van Prof. Dr. J. Coops opgenomen. De prijs van het boek in linnen band bedraagt in den boekhandel f 3.75.

Directeuren zijn overtuigd, dat alle medewerkers in het V.U. werk dit boek gaarne in hun bezit hebben en willen daartoe, waardeerende den trouwen arbeid van voovelen, doen wat mogelijk is. Gratis aanbieden zou echter te kostbaar worden. Er is daarom deze oplossing gevonden:

allen die in eenigen vorm *daadwerkelijk* aan de V.U. of de V.U.-actie meewerken, kunnen dit boek voor persoonlijk bezit tegen den halven prijs verkrijgen.

Men lette daarbij op het volgende:

1. Bestellingen *uitsluitend* door het zenden van postwissel of storting op de giro-rekening van de Vereeniging: no. 6327 tot een bedrag van f 1.90 met bijschrift „voor één exemplaar de V.U. in Oorlogstijd”;
2. Deze aanbieding geldt *uitsluitend* voor medewerkers, d.w.z. voor correspondenten, hoofden en helpsters Vrouwen V.U. hulp, leden van plaat-

selijke comité's, ringbesturen en Provinciale comité's;

3. Bestellingen moeten op de onder 1 genoemde wijze vóór 1 Oct. bij het Bureau binnenkomen;
4. Bestellingen per brief of briefkaart kunnen *niet* worden geaccepteerd, terwijl, zooals ieder zal begrijpen, correspondentie er over practisch onmogelijk is.

CONTACT MET CORRESPONDENTEN EN COMITÉ'S.

De methode, reeds eenige jaren toegepast om door een daartoe aangestelden employé het contact met de medewerkers in de organisatie, bijzonder met de correspondenten, te onderhouden en te versterken is doeltreffend gebleken. Vóór den oorlog heeft de heer Heidsma dit werk gedaan. Vanaf April 1940 heeft de heer K. Faber de V.U. er in gediend. Sedert een paar maanden heeft hij echter de administratie van het Psychotechnisch Laboratorium - op eigen verzoek - als taak toegewezen gekregen en kan hij derhalve niet meer „op pad” gaan. Ook afgedacht van deze vacature was reeds besloten, aan de afdeling propaganda nog enkele personen te verbinden, speciaal voor persoonlijk bezzoek aan correspondenten, ringbesturen en verdere medewerkers. Het terrein is te groot om door één man te worden bewerkt. Zoo zijn sedert 1 Juni in die functie opgetreden de heeren J. Kalisvaart van Bergschenhoek en G. A. v. Solinge van Delft.

De eerste heeft Zuid-Holland, Zeeland en een deel van Noord-Brabant te bewerken, de tweede Overijssel, Gelderland, Limburg en het overige deel van Noord-Brabant. Beide heeren hebben al heel wat bezoeken afgelegd, in vacante plaatsen correspondenten en Hoofden Vrouwen V.U. hulp gevonden, terwijl reeds voorbereidend werk voor de te voeren actie werd verricht.

Voor de provinciën Friesland, Groningen en Drenthe is benoemd de heer K. Dijkstra van Engwierum, die met ingang van 1 September zijn werk aanvaardde. Voor Nd.-Holland, Utrecht en wellicht een deel van Zuid-Holland ten Noorden zal een benoeming waarschijnlijk spoedig volgen.

Dit werk is vrij kostbaar, zooals zich laat verstaan. Maar, het is noodig. Telkens weer blijkt dat ringvergaderingen, hoe nuttig en noodig ook, niet voldoende zijn. Aan brieven van het Bureau wordt gelukkig wel aandacht geschon-

ken, maar ze kunnen toch niet opwegen tegen het in persoonlijk gesprek overleggen van de mogelijkheden en het regelen van den arbeid in de correspondentenschappen. Daarbij komt dat ook het benoemen van nieuwe medewerkers in de meeste gevallen het best door persoonlijk bezoek kan worden voorbereid. Het aanstellen van vrouwenmenschen is hiertoe noodzakelijk. De rechte man op de rechte plaats beteekent veel. Wat er te bereiken is zoo deze is gevonden, bewijzen de resultaten van de laatste maanden in sommige plaatsen.

Bij dit alles is er nog het feit dat correspondenten soms in functie blijven, ook als zij het daaraan verbonden werk niet meer doen en door allerlei omstandigheden ook niet meer kunnen doen. Dan wordt aan de bezoeken niet of niet voldoende gedaan, dan worden zelfs de kwitanties voor de bestaande contributies soms niet tijdig geïnd. Dat is niet altijd onwil, doch dikwijls een gevolg van overbelast zijn met allerlei werk, waardoor de V.U. schade lijdt.

Ook deze dingen blijken bij het persoonlijk bezoek en heel vaak kan dan een oplossing worden gevonden.

Onze nieuwe functionarissen hebben den titel vertegenwoordiger-propagandist. Zij komen als vertegenwoordigers en men ontvange hen zoo. Hun werk is moeilijk en verantwoordelijk, maar omdat zij steeds weer komen bij menschen die zich uit liefde voor de V.U. bereid verklaard hebben om voor haar te werken, spreekt het vanzelf dat zij reeds daarom als mede-werkers in dezelfde organisatie ontvangen worden en dat zij alle inlichtingen krijgen die noodig zijn.

Wij verwachten veel van deze jonge mannen, omdat wij veel verwachten van de organisatie die zij, met Gods hulp, in het hun opgedragen werk hebben te dienen.

STUDIEFONDS EN HOSPITIUM.

Het kamervraagstuk in een universiteitsstad is een probleem geworden waar veel studenten en hun ouders mee zitten. Kamers zijn bijna niet te krijgen. Het Studiefonds der Vrije Universiteit heeft daaraan, naast het bekende Hospitium op de Keizersgracht, vorig jaar reeds een nood-Hospitium ingericht in de Vossiusstraat waar een flink aantal studenten gehuisvest kan worden.

Maar ook daarmee zijn voor de studenten van de V.U. niet voldoende kamers beschikbaar. Daarom heeft het

bestuur van het Studiefonds ook nog een beroep gedaan op de vrienden van de V.U. in Amsterdam en omgeving om voor studenten een plaats af te staan in de gezinnen.

Een beroep dat zeker niet zonder uitwerking blijven zal en hier gaarne nog eens wordt ondersteund. Voor studenten, die nog niet geholpen zijn en straks aan onze Vrije Universiteit zich willen laten inschrijven, wordt hierbij gewezen op de mogelijkheid dat medewerking kan worden gegeven bij het zoeken van kamers. Uiteraard kan dat slechts in beperkte mate. Men schrijve in geval van nood aan het bestuur van het Studiefonds, de Lairessestr. 174, A'dam-Z.

RINGBESTUURSLEDEN.

Het is met de ringen nog niet goed in orde. In het najaar van 1945 en ook zelfs in het voorjaar van 1946 hebben zij lang niet alle vergaderd. Althans, het Bureau mist van tal van ringen terzake bericht.

Bij alle bezwaren en nadeelen aan dit niet-vergaderen verbonden, weegt ditmaal wel erg het bezwaar, dat in de vacatures in de ringbesturen niet voorzien werd.

De verplichte aftreding, waartoe in 1944 besloten werd, trad in 1945 in werking en dat gaat uiteraard ook door als een ringvergadering - waar ook in de vacatures moet worden voorzien - niet gehouden wordt. Maar dan wordt dat dubbel erg, omdat al^e onderling contact en toezicht verloren gaat. Hoe zal het bezoek van ringbestuursleden aan de correspondenten plaats vinden als een ringbestuur niet voltallig is?

Voor al de ringvoorzitters en -secretarissen hebben hier een taak. Kan een ring niet vergaderen, en daar *kunnen* soms overwegende bezwaren tegen het vergaderen zijn, laat men dan desnoods in zulke uitzonderingsgevallen bij rondschrijven voorstellen doen tot voorziening in de ontstane vacatures. Allen, die in '45 volgens vastgesteld rooster moesten aftreden, zijn op het Bureau als bestuursleden afgeboekt. Hetzelfde geschiedt in dit najaar voor wat de in 1946 aftredenden betreft. Men voorziet terstond in de vacatures en voorkomt daardoor stagnatie.

UIT DE PERS.

In „Ons Kerkblad, Provinciaal Kerkblad ten dienste van de Gereformeerde Kerken, onderhoudende artikel 31 K.O.” voert Mr. K. Groen in een artikel over

„De Vrijgemaakten en de Vrije Universiteit”, een krachtig pleidooi voor het steunen van de niet-theologische faculteiten door hen, die, evenals hij, behooren tot de vrijgemaakte kerken. Mr. Groen wijst erop dat zij daartoe verplicht zijn en schrijft:

Overwonnen is reeds lang het standpunt, dat wij met eigen opleiding van theologen zouden kunnen volstaan, maar die van juristen, leeraren en doktoren aan de openbare universiteiten zouden kunnen overlaten. De gansche wetenschap moet voor den Christus Koning worden opgeëischt en zeker op die terreinen, waar een wetenschappelijke vorming wordt vereischt, mogen de Christus-belijders niet achterblijven in het stichten en onderhouden van instellingen, waar die vorming geschiedt bij het licht van Gods Woord. Wij zouden niet verantwoord zijn, indien we ons daaraan onttrokken. Steun weigeren aan de niet-theologische faculteiten der Vrije Universiteit brengt, tenzij we een eigen „vrijgemaakte” universiteit zouden stichten — en daaraan denkt in ernst toch wel niemand, — als ijzeren konsekwentie mede, dat, wanneer gij, vrijgemaakt, straks een zoon (of dochter) hebt, die jurist, arts, leeraar zal worden, gij hem (of haar) naar een openbare universiteit zoudt moeten zenden! Blijkbaar dan onder het motto: beter humanistisch dan synodaal. Wie durft dat aan? Natuurlijk tenzij bewezen zij, dat het onderwijs aan de niet-theologische faculteiten in feite voor ons onaanvaardbaar is gebleken.

Men bedenke verder, dat de Vrije Universiteit in haar niet-theologische faculteiten inter-kerkelijk is: naast synodale Gereformeerden doceeren er Gereformeerden in Hersteld Verband en Nederlandsch Hervormden. Zoolang aan die faculteiten vrijgemaakten niet reëel, hetzij door bepaalde maatregelen, hetzij door den aard van het gegeven onderwijs, worden uitgestooten, ware het beooging van een engheid, die wij in den kerkelijken strijd in de synodalen zoo terecht hebben gelaakt, ons buiten deze interkerkelijke samenwerking te plaatsen.

* * *

In „Vrij Nederland” schreef Dr. G. J. de Vries onder den titel „De dank aan de Vrije Universiteit” het volgende:

Tijdens de bezetting heeft de Vrije Un. zich in de eerste plaats verdienstelijk gemaakt door een voorbeeldige houding tegenover de Duitsers. Na de sluiting van de Leidse Universiteit heeft ze de Leidse studenten onbekrompen ten dienste gestaan. Een van haar hoogleer-

aren, wijlen professor Oranje, heeft bergen verzet terwille van weggevoerde studenten — het heeft hem tenslotte gezondheid en leven gekost. Dezelfde heeft stad en land bereisd om ondergedoken studenten tentamen af te nemen — ook studenten van andere universiteiten, wier eigen hoogleraren soms al te nauwgezet zich aan de oekases van Seys-Inquart hielden.

De Vrije Universiteit liet voor de oorlog maandelijks een contact-orgaan van bescheiden omvang uitkomen. Dit kan nog steeds niet weer verschijnen, omdat geen papier verstrekt wordt. In een circulaire stippen de directeuren dit even aan; zij „meenden voor de V.U., die zich in bezettingstijd waarlijk niet afzijdig hield, op meer medewerking van de zijde der instanties te mogen rekenen”.

De directeuren moesten beter weten! Het is hun toch niet onbekend, dat het waarlijk geen aanbeveling is, wanneer men in enigerlei vorm „illegaal” geweest is? Dat lidmaatschap van een organisatie, die in 1940 afhankelijkheid aan Duitsland propageerde, de juiste voorbereiding is gebleken om leiding te geven aan de publieke opinie in het bevrijde Nederland?

Dat er weinig deviezen beschikbaar zijn voor import van papier, en wij onze spaarpot moeten reserveren voor de unieke gelegenheid om een Franse chansonnier te engageren, die juist in eigen land vakantie heeft wegens collaboratie? Dat met de beschikbare hoeveelheid papier zuinig moet worden omgesprongen, omdat na het drukken van zestien radiobladen en dertig vervangers van „Het Amusantje” ternauwernood genoeg overblijft voor „Panorama” en „De Prins”, die ons indertijd toch zo beeldige foto’s van „het legioen” bezorgd hebben?

Zeist

Dr. G. J. de Vries.

Eén der lezers, de heer B. te W. reageerde daarop per brief op deze wijze:

„Voor de uitgave van „Contact” kan de V.U. van mij ontvangen (gratis) drie riem papier. Wellicht zijn er door U of de medewerkers van „Contact” nog een aantal personen (uitgevers, drukkers) te vinden, die eveneens een dergelijke hoeveelheid papier beschikbaar willen stellen, zoodat met 20-25 riem papier althans een aanvang kan worden gemaakt met de uitgave.

Formaat en oplage van C. zijn mij niet bekend, zoodat mij ook niet bekend is hoeveel papier noodig is om te starten.

Ik heb zelf een drukkerij, doch ben niet ingericht voor het drukken van

OVERZICHT VAN INGESCHREVEN CONTRIBUTIES EN BUSJESHOUDSTERS PER 1 SEPTEMBER 1944 EN 1945.

(Het overzicht per 1 September 1946 hopen wij in het Octobernummer te kunnen plaatsen).

	Aantal busjes		CONTRIBUTIES				Leden ¹⁾	
			Bedrag		Aantal			
	1944	1945	1944	1945	1944	1945	1944	1945
Friesland Noord	3641	3703	17069.05	17008.70	6412	6358	252	253
" Zuid	1454	1485	6595.05	6517.80	2366	2393	80	80
Groningen	3813	3788	25853.77	26814.25	6560	6485	471	528
Drenthe	1552	1571	10759.45	10768.55	3275	3290	206	208
Overijssel	2115	2093	10866.55	10695.93	4212	4136	155	152
Gelderland	1893	1881	15953.65	16365.85	5358	5439	244	244
Utrecht	2818	2790	17991.17	18338.52	4073	4070	324	326
Noord-Holland	7304	7366	34131.90	33383.25	7370	7382	618	608
Zuid-Holland Noord	5461	5429	32433.—	31960.25	6920	6934	597	569
" " Zd. I	2074	2038	10226.55	10214.70	2658	2671	193	197
" " " II	1984	1914	10392.90	10284.85	2913	2838	163	166
" " " III	1157	1152	5925.90	5950.65	1960	1925	77	75
Zeeland	1958	1950	7504.35	7573.60	3428	3420	99	98
Noord-Brabant	892	902	4118.70	4178.95	1069	1066	63	62
Limburg	106	106	535.35	535.75	273	274	5	6
Zonder bekend adres		55		486.60		171		3
	38222	38243	210357.34	211078.20	58847	58852	3547	3575

¹⁾ Het aantal leden is reeds begrepen in het aantal contributies (vorige kolom).

tijdschriften en dergelijke, zoodat mijn voorstel uitsluitend ten doel heeft de V.U. het mogelijk te maken uit erkentelijkheid haar uitgave weer op te nemen. Waarom zou dit niet gelukken met enkele goedwillende Nederlanders?"

OVERDRACHT RECTORAAT.

Het ligt in het voornemen dat de af-tredende Rector-Magnificus der Vrije Universiteit op Woensdag 18 Sept., na vermelding der lotgevallen der Universiteit over het afgelopen cursusjaar, het rectoraat overdraagt aan zijn opvolger. De publieke vergadering van den Senaat waarin deze **plechtigheid plaats** vindt, wordt D.V. gehouden in het Minervapaviljoen, Alb. Hahnplantsoen 2, op Woensdag 18 Sept., des namiddags te 3 uur.

INSCHRIJVING CURSUS 1946-'47.

De nieuwe Rector-Magnificus denkt op Donderdag 19 Sept. in het Universiteitsgebouw, des morgens te half tien, zitting te houden voor het inschrijven van nieuwe studenten. Nieuwe studenten hebben zich aan te melden bij den Pedel, Keizersgracht 162. De inschrijvingsformulieren kunnen reeds nu schriftelijk bij hem worden aangevraagd.

PROMOTIES.

Na de in het Mededeelingenblad opgenomen lijst van verschenen proefschriften hebben nog de hierna volgende promoties plaats gehad:

Theologie: 29 Maart 1946:

Ds. E. Masselink, op proefschrift getiteld: „Eschatologische motieven in de nieuwe theologie”.

Rechten: 29 Maart 1946:

Mr. G. J. Boelens, op proefschrift getiteld: „Oligargische clausules in statuten van naamlooze vennootschappen”.

21 Juni 1946:

Mr. S. Gerbrandy, op proefschrift getiteld: „Industrieel eigendom en subjectief recht” (Cum laude).

LETTEREN EN WIJSBEGEERTE.

21 Juni 1946:

J. Roelink, op proefschrift getiteld: „Een honderdtal brieven uit de correspondentie van Elbertus Leoninus”.

WIS- EN NATUURKUNDE.

10 Mei 1946:

D. Muller, op proefschrift getiteld: „De verbrandingswarmten van een reeks phenylgesubstitueerde methanen en aethanen”.

24 Mei 1946:

W. M. Smit, op proefschrift getiteld: „A tentative investigation concerning fatty acids and fatty acid methyl esters” (Cum laude).

24 Mei 1946:

C. Smits, op proefschrift getiteld: „De Möbius meetkunde van het platte vlak”.

De Vrije Universiteitsdagen te Zwolle (10 en 11 Juli 1946).

Het was de eerste keer na den oorlog dat de V.U.-dagen weer normaal konden worden gehouden. Wel kwam ook vorig jaar, in September 1945, de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Geref. grondslag in jaarvergadering te Amsterdam bijeen, maar toen was in alles nog het bijzondere te bemerken.

Geen wetenschappelijke samenkomst en geen vrouwenvergadering op den dag voor de eigenlijke jaarvergadering. Op den dag zelf alleen een morgenvergadering, terwijl de middag geheel in beslag genomen werd door de openbare

senaatzitting, waarin thans wijlen prof. mr. J. Oranje zijn groote rede hield, waarin hij de lotgevallen der Universiteit in de oorlogsjaren vermeldde, en het rectoraat van de Universiteit overdroeg aan prof. dr. J. Coops. Dit jaar was het weer „gewoon”. Als van ouds riepen de V.U. dagen de vrienden en vriendinnen van de Universiteit twee dagen bijeen, ditmaal in Zwolle. Door stralend zomerweer werden de toogdagen begunstigd. Het was 13 jaar geleden dat Zwolle ook de algemeene vergadering ontving, ook in de groote zaal van de Buitensociëteit. Een vergelij-

king tusschen de vergaderingen van 1933 en 1946 valt onmiskenbaar in het nadeel van 1946 uit, althans wat de opkomst en het enthousiasme betreft. Toen een groote stroom van bezoekers en een bezieling die de ongezelligheid van een groote zaal in kunstlicht terstond deed vergeten.

„Moet het roer ook omgegooid?“, vraagt de heer Scheps in zijn „Kerknieuws“ als hij handelt over minder goed geslaagde vergaderingen in de laatste weken. Een volkomen gerechtvaardigde vraag die zeker overwogen moet worden. Dat de V.U. dagen niet als vroeger een stroom van mensen trokken zal allerlei oorzaken hebben en de organisatie en het programma zullen daarin ook zeker een woordje meespreken.

De lessen van de practijk zullen we ook in dit opzicht hebben te verstaan en te behartigen.

Of de V.U. dagen dan niet goed geslaagd zijn? Het zou zeker onjuist zijn het zóó te zeggen. Verschillende bezoekers hebben we ontmoet die hun dankbaarheid uitspraken voor wat in Zwolle geboden en genoten werd. Maar - en daar ligt het - bij allen komt er iets van teleurstelling en onbevredigdheid om den hoek, als zij er bij zeggen dat het toch zoo jammer is dat de zaal maar half vol was en als gevolg daarvan een zekere matheid en stijfheid moest worden geconstateerd. De leege stoelen spraken hun woord mee en dat woord schaadte altijd.

Het was, daarin behoeven we geen tegenspraak te vreezen, alles best. De sprekers hadden hun beste beentje voor gezet en wisten man voor man, de vergadering van begin tot het einde te boeien. Een breed verslag geven, gaat niet. We moeten volstaan met een zeer verkorte weergave van de toch al korte verslagen.

* *

WETENSCHAPPELIJKE SAMENKOMST.

Op Woensdagmorgen 10 Juli ving de wetenschappelijke vergadering aan in het gebouw „Odeon“ onder presidium van prof. dr. G. C. Berkouwer. Het was gelukt om het referaat van prof. dr. G. H. A. Grosheide F.W.zn. nog voor de vergadering in druk te doen verschijnen, zoodat de deelnemers zich hadden kunnen praepareeren.

„De Sterrenkunde als wetenschap“, zoo luidt de titel, kwam eerst aan de orde.

Een uittreksel van dit referaat kunnen wij niet geven. Die het wenschte te bezitten, kan aan het V.U.-bureau tegen betaling van f 0.50 (op giro 6327) een exemplaar bestellen.

Ook in het vak van de sterrenkunde komt in de uitgebreide wetenschap de heerlijkheid Gods uit. In de „Provinciale Kerkbode“ van Utrecht, waarin dr. J. H. Becker iets over de wetenschappelijke vergadering vertelt, schrijft hij naar aanleiding van dit referaat: We komen onder den indruk van de talrijkeheid van het sterrenheir en van de onmetelijke afstanden in het heelal. Gelukkig dat ook Christen-geleerden hierin bezig zijn, die bij hun studie uitkomen bij Psalm 8: Als ik Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, de maan en de sterren, die Gij bereidt hebt; wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt.....

Aan de bespreking op dit referaat werd deelgenomen door prof. dr. R. H. Woltjer, prof. dr. J. F. Koksma, prof. dr. L. v. d. Horst, dr. J. Verveveldt en dr. J. Schelhaas Hzn.

In de middagvergadering van dien dag werd behandeld het gestencylde referaat van dr. J. H. Kroeze te Dokkum, over: „Iets over Ras Sjamra en het K(e)r(e)t-verhaal“. (Voor drukken was geen gelegenheid meer). Een interessant referaat, hetwelk eveneens in druk zal verschijnen en aan het V.U.-bureau besteld kan worden, en waarover dr. Becker in zijn artikel het volgende aan zijn lezers verhaalt: Ras Sjamra is de naam van een plaats, een Kaap aan de kust van de Middellandsche Zee, in het Noorden van Syrië, ter hoogte van het eiland Cyprus. En nu gaat 't over opgravingen, die aldaar, gelijk op zooveel plaatsen in het Oude Oosten, verricht zijn. Wat is er al niet door opgravingen aan het licht gekomen! Allerlei steden, koningen, rijken zijn voor ons begonnen te leven, waarvan te voren soms niets of bijna niets bekend was. Heele brokstukken geschiedenis liggen in den grond verborgen. Dat is, wat men wel noemt, „de leerschool van de spade“, of, „der eeuwen getuigenis“. De spade, gebruikt bij het opgraven, brengt zooveel aan het licht, en het getuigenis van Gods Woord is al zoo menigmaal bevestigd door het getuigenis van wat eeuwen in den grond lag te wachten op openbaarmaking.

Zoo was 't ook bij Ras Sjamra. Een man was daar eens bezig op het land te werken. Hij stootte met zijn schop op een grooten steen. Het bleek aldaar, dat die steen een onderaardschen gang

bedekte. En de gang bleek weer uit te loopen op een grafkamer. Nu, toen werd de aandacht der geleerden gespannen. Spoedig begonnen de opgravingen en — een geheele stad werd blootgelegd, vol van sporen van het levensbeweeg in zulk een stad. Maar — hoe heette deze stad? Was 't misschien een stad, waarvan men uit andere gegevens de naam reeds kende? Na eenigen tijd was men in de geleerde wereld 't er over eens: Dit is nu de stad *Ugarit*, die men uit andere documenten al kende, maar — slechts bij name. En nu begint deze stad voor ons te leven, met het wel en wee der inwoners. De goden, die ze vereerden, de huizen, waarin ze woonden, het vaatwerk, dat ze gebruikten, en niet 't minst de taal, die ze gebruikten, en de letters, waarin ze schreven. Ook hier werden inscripties gevonden in nog onbekende taal, of in nog onbekend schrift. Het weergaloopen ijer gaan dan de taalvorschers aan den gang om, mocht 't zijn, zoo spoedig mogelijk zulk schrift te ontcijferen. Welnu, het onbekende schrift is ontcijferd; en de taal blijkt verwant te zijn aan de taal van het Oude Testament, het Hebreeuwsch. Eén van die verhalen nu uit die taal heeft Dr. Kroeze in zijn referaat besproken.

Nu is deze stad niet zoo direct bij de Bijbelsche geschiedenis betrokken, als andere rijken en personen uit de wereld der opgravingen, maar ook hier hebben we te maken met den strijd, die de geloovige wetenschap te voeren heeft, deze strijd, dat de bijzondere Godsopenbaring aan Israël niet vermengd worde, of op één lijn gesteld worde met de denkbeelden der heidenwereld.

Aan de bespreking op dit refaraat werd deelgenomen door prof. dr. G. Ch. Aalders, dr. J. Schelhaas Hzn., prof. dr. W. H. Gispen, prof. dr. D. Nauta en prof. dr. J. Waterink.

* *

VERGADERING VROUWEN V.U. HULP.

Terwijl de wetenschappelijke samenvoering in de middagvergadering de V.U.-vrienden over Ras Sjamra bezig hield, werd door de vriendinnen een vergadering gehouden in de Luthersche kerk. Het is reeds vele jaren gewoonte dat de vrouwen en meisjes, die door haar busjes-actie werken voor de uitbreiding van de Wis- en Natuurkundige en van de Medische faculteit aan de Vrije Universiteit op haar toogdagen in eigen vergadering bijeenkomen. De laatste jaren

moest dat door de bekende omstandigheden onderbroken worden, doch nu kon het weer. Jammer, dat ook deze vrouwenvergadering slechts matig bezet was. Een schare van 38.000 busjeshoudsters en niet minder dan 2200 hoofden en helpsters, waarvan vele honderden in Zwolle en omgeving wonen, hadden zeker voor een overvolle kerk kunnen zorgen. Ligt de absentie van velen aan het feit dat dit-maal niet nog eens, behalve het programma en het verslag, een speciale uitnoodiging aan de busjeshoudster, hoofden en helpsters in stad en land gezonden was?

In het keurige kerkgebouw van de Hersteld Evangelisch Luthersche gemeente werd de vergadering onder presidium van mevrouw J. Zwart-de Jong van Halfweg gehouden. Het was niet merkbaar dat de presidente practisch geheel onvoorbereid ter vergadering kwam. Door omstandigheden kon haar de vraag om te presideeren, den avond voor de vergadering pas worden voorgelegd. Gelukkig, mevrouw Zwart kent de V.U. en ze kent de busjes-actie. In Utrecht heeft deze predikantsvrouw als Ringhoofd de actie op voortreffelijke wijze geleid en in Halfweg heeft zij, na het verzoek van directeurs terstond weer met volle toewijding ook dit werk ter hand genomen. Zoo had mevrouw Zwart niet noodig een langen tijd van voorbereiding. Haar hart klopt warm voor de V.U. en voor alle arbeid die door haar wordt verricht. Uit haar openingswoord bleek dat op overtuigende wijze. Het sprak van dankbaarheid voor wat bereikt is; het wees heen naar het ideaal dat wenkt maar toch nog ver verwijderd ligt; het riep op tot ingespannen werken.

Als steeds in de laatste jaren was ook thans één der Hoogleraren van de Universiteit aanwezig om de dames over de V.U. en haar werk voor te lichten, waarbij dan bijzonder het eigen vak van den aanwezigen hoogleeraar uiteraard naar voren treedt. Ditmaal was prof. mr. I. A. Diepenhorst, vorig jaar als hoogleeraar opgetreden, uitgenoodigd een causerie te houden, waarvoor hij als onderwerp had gekozen „Universiteit en Maatschappij”. In een geestig betoog, dat historisch gefundeerd was werd het verband tusschen Universiteit en het leven, zooals dat er steeds was en wezen moet aangetoond en uiteengezet. De in alle eeuwen naar voren gebrachte klacht dat de hoogleeraren wereldvreemd zouden zijn, werd onder de loupe genomen en weerlegd. Ook de klachten over de studenten, die even oud en talrijk zijn

als die over hun leermeesters, kregen hun beurt. Prof. D. wist in een met veel humor gekruid betoog te bewijzen dat de studenten zeker niet onder de onmaatschappelijke lieden gerekend mogen worden. Academie en burgerij, Universiteit en volk behooren bijeen. Dat is bij elke Universiteit het geval, bij de Vrije Universiteit en het volk dat haar draagt en voor haar bestaan bidt, offert en werkt, wel zeer bijzonder.

De Zwolsche regelingscommissie had gezorgd voor een theepauze met werkelijke thee en de dames hebben van dat thee- en conversatiekwartiertje dan ook gaarne gebruik gemaakt en er van genoten. Een dankbaar gehoor vond mevr. Gr. Gilhuis-Smitskamp van Rotterdam toen zij na de pauze sprak over: „Genot of gewin”. In haar causerie herinnerde mevr. Gilhuis aan het woord van prof. dr. H. Bavinck: Er is niets, waar vele menschen zoo bang voor zijn als voor beginselen, er tevens op wijzende dat de groote massa in onzen tijd al een stadium verder is. Zij leeft, totaal onbewust van eigen beginselloosheid, verzonken in een geestelijk nihilisme, dat alle normen ontkent. Aan het stuursloos-zich-uitleven, aan de beginselloosheid, gaat niet alleen het persoonlijk leven ten gronde, maar alle verhoudingen waarin God ons tot anderen geplaatst heeft.

Aan de hand van de historische vrouwenfiguren uit twee romans van den laatsten tijd teekende de spreekster de uitkomst van een leven dat in dienst van God wil staan en van een leven dat zichzelf verteert en ondergaat aan eigen lusten en verlangens. In „Brandende harten” van Gera Kraan-v. d. Burg geeft Suze van Hall al haar krachten aan de zaak van Gods Koninkrijk. Daartegenover wordt geplaatst Elzelina uit het gelijknamige boek van Jo van Ammers-Küller, die geleefd heeft onder het motto: „niemand heeft mij ooit kunnen dwingen om iets te doen waar ik geen lust in had”, en die aan het einde van haar leven moet komen tot het: „ik heb alles meegemaakt, en dat alles was niets”. Een leven dat als eenig doel *genot* kent en een leven dat uitloopt op eeuwig *gewin*.

In dit verband wordt nu gezien het werk van Vrouwen V.U. Hulp. Het zijn immers - zegt spreekster - uw mannen, uw zonen die aan de Vrije Universiteit, waarvoor wij werken, gevormd worden tot onze geestelijke leidlieden! Laten

we dan naast onze mannen gaan staan in den strijd voor onze beginselen, evenals Suze van Hall, die eigen genot of geluk niet achtte, maar altijd en overal naast haar man stond in den strijd voor het koninkrijk Gods, en zoo beleed dat de godzaligheid een eeuwig *gewin* is. Het komt hier aan op trouw in het kleine, op eenvoudig, systematisch werken. Het is gemakkelijker om een enkele maal in geestdrift een groot gebaar te maken, dan om dag in dag uit volhardend te blijven in eenvoudig werk. Blijf voorharden in dit werk, dat getuigt van de liefde die de Calvinistische vrouw heeft voor haar eigen Universiteit.

* *

BIDSTOND.

Aan de eigenlijke jaarvergadering ging, der traditie getrouw, een bidstond vooraf, welke gehouden werd in de Plantagekerk. Voorganger was de nestor van de predikanten der Gereformeerde kerk te Zwolle, ds. H. A. Munnik. Na opening wees de voorganger er in zijn inleidend woord op, dat men tegenwoordig z'n humanisme wil grondvesten op de Chr. grondslagen van het volk in eenheid. Hier moet Gods Woord echter meespreken. Dat Woord predikt de geheel eenige waarde van den Christus voor de schepping. Ds. Munnik koos in dit verband zijn tekstwoord uit Col. 1: 16 en 17. Nadat de voorganger de belangen van de V.U. in den gebede aan God opgedragen had, zong de schare Gez. 5:3.

* *

BEGROETINGSSAMENKOMST.

Na afloop vond in de foyer van de Buiten-Sociëteit, dank zij de goede zorgen van de Zwolsche regelingscommissie, een begroetingssamenkomst plaats. Ds. Munnik sprak als voorzitter dezer commissie een kort woord van welkom, terwijl in den loop van den avond nog een enkel woord gesproken werd door ds. J. H. Kuiper, Geref. predikant te Zwolle, prof. dr. W. H. Gispen, oud-inwoner dezer stad en prof. dr. J. Waterink, die dit deed in het Overijsselsch dialect. Ruim half elf ging men uiteen.

* *

DE JAARVERGADERING.

In de groote zaal van de Buiten-Sociëteit werd des Donderdags de algemeene vergadering gehouden, De leiding was ditmaal opgedragen aan den president-curator dr. J. Donner.

Deze opende de vergadering met het doen zingen van Ps. 119:53 en 65, het lezen van Phil. 3:1-14 en gebed.

OPENINGSREDE DR. J. DONNER.

„Voor het eerst na de bevrijding mogen weder op den gebruikelijken tijd des jaars onze vergaderingen gehouden worden. Ook in dit opzicht geeft God weder de hervatting van den arbeid. Schaduw en zorgen ontbraken in het afge-loopen jaar niet. Spr. herdacht, terwijl allen zich van hun zitplaatsen verhieven, het heengaan van prof. mr. J. Oranje die in den bezettingstijd voor de V.U. tot zoo buitengewonen zegen is geweest. Spr. wees voorts op de toenemende financiële lasten die de offervaardigheid moeten scherpen. Vanzelf dringt dit ons tot rekenschap of de offers die de Universiteit in toenemende mate vraagt, terecht worden gebracht: of ons werk wezenlijke waarde heeft. Voor zulk een bezinning is trouwens in dezen tijd te meer reden, omdat zelfs van geestverwante zijde het bestaansrecht van een Universiteit als de onze betwist wordt.

Wel is dat ook vroeger geschied - men denke aan den strijd tusschen Kuyper en Bronsveld - doch men wijst thans op de verandering in de geesten, die aan een gescheiden arbeiden, voormaals misschien gerechtvaardigd, de basis ontleemt.

Inderdaad is er sinds 1880 veel veranderd. Het optimisme, dat de gegevens van ervaring en verstand de oplossing van alle problemen zouden brengen, is verdwenen. In de discussie, die zich sinds de bevrijding om ons hooger onderwijs heeft ontwikkeld, uit zich sterk de onvoldaanheid over dat onderwijs. Men gevoelt, dat men buiten het leven is komen te staan. Er is daarom een roep om vernieuwing. En daar voelt men behoefte aan een vasten grondslag; ook het wetenschappelijk bedrijf moet aan bepaalde waarden worden gebonden. Voor de beteekenis van het Christendom gaan de oogen open. Zoo vindt de V.U. in haar uitgangspunt, dat ook de wetenschap op een bepaalden grondslag moet worden geoefend, een formeele bevestiging.

Maar is er materieel ook reeds de overeenstemming, welke de gescheidenheid zou kunnen opheffen? Daaraan ontbreekt nog veel. Want niet in piëteit en referentie tegenover het Christendom ligt de uitkomst; alleen in terugkeer tot den levenden Christus. Niet eenheid van cultuur en zeden, doch gemeenschap van geloof is noodig. Doch de ontwikkeling der geesten doet wel te sterker de roeping klemmen om voor den arbeid der V.U. weerklank te zoeken in een wereld die naar een vasten grondslag

tast. Want nimmer heeft de V.U. zich in een beperkten kring willen terugtrekken; zij beoogt het volksleven te beïnvloeden. En daarvoor zijn de aangrijpingspunten vermeerderd. Zoo kunnen we ons in ons bestaansrecht bevestigd voelen. Dit geeft echter geen reden tot zelfgenoegzaamheid. Integendeel, wij gevoelen te sterker, hoeveel aan dezen arbeid ontbreekt. Maar met temeer klem kan een beroep worden gedaan op allen, die - hetzij door materielen steun, hetzij in den universitair arbeid zelf - kunnen medewerken. Bovendien moet de Universiteit steeds gedragen worden door het gebed van hen, die in haar een „geloofsstuk“ zien dat God te volvoeren geeft“.

* * *

HUISHOUDELIJKE ZAKEN.

Een poging om aan H.M. de Koningin een telegram van hulde en trouw te verzenden werd gedaan, doch slaagde niet omdat ook telegrammen niet voor verzending worden aanvaard. Na het vaststellen van den tekst van het telegram werden door de vergadering staande twee coupletten van het Wilhelmus gezongen.

Het jaarverslag, dat vóór de vergadering in druk verscheen en aan alle leden en begunstigers werd toegezonden, werd zonder discussie goedgekeurd en vastgesteld.

Ditzelfde geschiedde met de rekening over 1945, die wegens plaatsgebrek niet aan het verslag kon worden toegevoegd, doch waarover de Commissie van Toezicht op het geldelijk beheer een schriftelijk gunstig rapport en advies had uitgebracht. Aan den Penningmeester werd eervol decharge verleend met een woord van dank voor zijn veelomvattenden arbeid voor de V.U. In verband met de rekening werd er op gewezen dat de begroting voor 1946 een reëel tekort aanwijst van f 63000.— en dat in het tekort niet is verdisconteerd het groote verlies dat de V.U. leed tengevolge van den roof, door den bezetter gepleegd in de laboratoria, waar kostbare instrumenten, meubilair en materialen verdwenen zijn. Wel is terzake door bevoegde instanties een toezegging gedaan, maar in tastbaar resultaat is nog niets ontvangen.

Tot den afgetreden directeur mr. H. Bijleveld en den afgetreden curator, dr. J. Wessels, richtte de voorzitter woorden van dank voor hun werk voor de V.U. dat bijzonder in de oorlogsjaren zooveel vroeg.

In de plaats van mr. H. Bijleveld werd in het college van directeuren gekozen mr. H. Bos Kzn. van 's-Gravenhage, terwijl als lid van de Commissie van Toezicht op het geldelijk beheer (in de vacature ontstaan door het aftreden van den heer S. Eisma) aangewezen werd de heer D. G. J. Baron van Heemstra van Amsterdam.

Voorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement en de instructie voor het bestuur.

De voorzitter deed mededeeling van een ingekomen voorstel van mr. K. Groen tot wijziging van het reglement, waardoor de eisch vervalle, dat directeuren, curatoren en leden van de commissie van enquête lid moeten zijn van een kerk, behorende tot het Kerkverband der Geref. kerken in Nederland. Volstaan wordt dan met den statutairen eisch, dat door de bedoelde functionarissen moet worden ondteekend de verklaring, dat zij voor zichzelf persoonlijk het in artikel 2 der statuten aangegeven standpunt aanvaarden en bij al hun handelingen en in de eerste plaats de handhaving van het daar uitgesproken beginsel beoogen.

Dit voorstel is door omstandigheden buiten schuld van den inzender te laat ingekomen. Op de agenda van de volgende vergadering zal het nu worden geplaatst, nadat het bestuur daarover een gemotiveerd praeadvies zal hebben uitgebracht.

* *

REDE DS. S. R. SMILDE.

Ten besluite van de morgenvergadering sprak ds. S. R. Smilde van Rotterdam over „Meer dan ooit”.

Al heeft iedere tijd de neiging zich zelf bijzonder te vinden en te zeggen „juist nu”, toch mag zeker van onzen tijd gelden dat we méér dan ooit zullen beseffen hoe een kostbaar pand God ons in onze Vrije Universiteit heeft toebetrouwd en hoe het meer dan ooit moeilijk is, maar groot en mooi dit pand, ons toebetrouwd, te bewaren. Onze Vrije Universiteit is ons „door God uit genade gegund” (geboorteacte vereeniging voor H.O.) en juist daarom legt het ons een zware roeping op een V.U. te hebben! We ontvingen haar om er mee te dienen, te dienen en te zegenen het leven.

We hebben in de vijf jaren van bezetting aan de rand van een afgrond gestaan: zou nog christelijk leven in z'n

openbaring naar buiten, in christelijke actie mogelijk blijven? Hebben we, toen God uitrukte wat Hij geplant had in onze landen, niet geroepen om nog een kans? Die heeft Hij weer gegeven, nog éénmaal misschien, wie zal 't zeggen? Maar gegeven, nu en daarom zullen we meer dan ooit alle krachten inspannen om in overgave te dienen met dit kostbaar pand. Juist in dezen tijd wordt wel duidelijk dat we op den eindstrijd worden voorbereid. De nadering van den anti-christ, voorafgaand aan de wederkomst van onzen Heer en Heiland, moet ons uitdrijven tot verhoogde activiteit. De teekenen der tijden spreken ervan, in vlamme taal, dat Hij onderweg is. Het tempo van de ontwikkeling van het groote wereldgebeuren is verbijsterend - houden we het bij in geloovige spanning? De spanning van het: „Hij is onderweg” moet er méér zijn in al ons werken, in heel onze christelijke actie ook. We staan als geloovigen in Christus Jezus, die Zijn naam uitroepen over het menschenleven en onderwerping daarvan vragen (op Zijn bevel) aan Zijn volstrekt gezag, vaak alleen. Het maakt dikwijls verdrietig altijd tegen den stroom te moeten oproeien. Als „reactionair” te hooren beschimpen, wat naar onze diepste levensovertuiging, alleen zegen brengen kan (waarachtig progressief). Maar God vraagt deze zelfverloochening om onvermoeid Zijn naam te blijven uitroepen. Het kan alléén in ware levensgemeenschap met onzen Heer, Jezus Christus. We zijn daarin niet meer dan onzen Meester, die zegt „wie volhardten zal tot het einde.....”.

„Meer dan ooit”, want verslapping is zoo levensgevaarlijk, nu ge ziet, dat de dag nadert! Er is, dank zij Gods groote genade, beginseltrouw, maar er is, door onze schuld, ook veel afval! Denk aan de verscheurdheid onder die Christus belijden willen! En dat in dezen tijd! We hebben schouder aan schouder te staan met allen die waarachtig voor Hem buigen om onze groote roeping te vervullen, volhardend, om ons volk op te roepen tot de belijdenis van Christus Jezus.

In onze Vrije Universiteit gaf God ons een middel tot de opbouw van een christelijk volksleven. Juist nu, méér dan ooit, nu aan de christelijke grondslagen van het leven gewrikt wordt. We hebben een zoo groote taak, voor ons volk en internationaal. Er is zooveel te doen. Zoóveel vragen, oude en nieuwe, die een antwoord willen, een wetenschappelijk gefundeerd, 'n geloofsantwoord ook, een antwoord waarin ons hart rust heeft. Dat vraagt veel van onze hoogleraren

van onze studenten - en ook van hen die hun opleiding ontvingen aan onze hogeschool, en die naar de lijnen, daar ge-
wezen, moeten doortrekken, die moeten „formuleeren van de door de volks-
groep in den geestelijken levensstrijd zelfgewonnen waarheid“.

Er is telkens opnieuw weer beraad noodig - zeker ook in onzen tijd - en in de komende periode. De Vrije Universiteit is in den grooten geestelijken strijd 'n machtig wapen!

Zij „moet zegenen het gansche volk van Nederland“, maar haar invloed moet verder gaan, over de wereld moet ze den naam van Jezus Christus uitroepen.

In den strijd van den komenden tijd moeten wij ons vereenigen. Efraim mag Juda niet benijden, Juda Efraim niet benauwen.

Niet naar binnen onze krachten ver-
teren, maar ze concentreeren op het groote doel: de eer van God hierin, dat het leven onderworpen worde aan het gezag van Zijn Woord. Wapenen wij ons voor dien strijd! Zooals Bavinck eens zei: „een reformatorisch leger is er, maar dat leger heeft officieren noodig. Eén Universiteit is meer waard dan een georganiseerd leger des Heils“.

Zoo zullen we bidden en werken en als het moet offeren. Ons zelf verloochend, vragend wat Hij wil, Hij onze Heer.

In hooge spanning en toch rustig. Méér dan ooit, omdat we zien dat de dag nadert.

* *

MIDDAGVERGADERING.

Na heropening van de vergadering kreeg Ds. H. A. Munnik, als Voorzitter van de Regelingscommissie het woord. Hij deelde mede, dat de Regelingscommissie aan alle Gereformeerde kerken en aan alle Gereformeerde kerken (art. 31 K.O.) in de provincie Overijssel een collecte gevraagd is in verband met deze vergadering. Van twee vrijgemaakte kerken kwam afwijzend bericht in, van de andere werd (nog) geen antwoord ontvangen. Van de Gereformeerde kerken hebben 9 (kleinere) de gevraagde collecte reeds kunnen houden en zenden, waardoor een bedrag van f 600.— ontvangen is. De overige kerken zullen ongetwijfeld ook de collecte nog wel houden, zoodat de verwachting, dat straks een bedrag van ten minste f 1.500.— aan Directeuren kan

worden aangeboden, niet te optimistisch zal zijn.

Van deze mededeeling werd met dankbaarheid kennis genomen.

* *

REDE H. ALGRA.

Als eerste spreker in de middagvergadering trad op de heer H. Algra van Huizum, hoofdredacteur van het Friesch Dagblad, met als onderwerp: „De groote centrale“.

DE GROOTE CENTRALE.

Europa is een werelddeel van puinhoopen geworden. Het begint in Engeland, en van Caen af liggen de sporen der verwoestingen tot de Wolga. Aan den anderen kant van eenzame bergen en woestijnen begint het opnieuw: China, Japan. Deze puinhoopen hebben niets van een idylle, zooals een enkele oude ruïne, met klimop en mos, maanlicht en een nachtuil. De nieuwe puinhoopen zijn troosteloos leelijk en zoo eindeloos, dat zij daardoor reeds den moed benemen. Zij spreken niet van een wegwij-nend verleden, maar slingeren hun vloek in het heden. Aan den anderen kant van den Oceaan ligt Amerika. Niet geteisterd, rijk en sterk. 1500 vliegtuigen landen dagelijks op het vliegveld van New York. Alle draden uit de geheele wereld komen hier samen. De voorraden, de grondstoffen zijn in Amerikaansche handen. Zet Uw globe goed op Uw schrijfbureau, d.w.z. draai de beide groote driehoeken van Amerika naar U toe. Zij zijn geflankeerd door twee Oceanen onder Amerikaansche hegenomie. Aan den anderen kant van een der beide Oceanen ligt Nederland, klein en op het randje. Het heeft het gelaat gekeerd naar de zee. Als het achterom kijkt, dan ziet het een chaos, versperde wegen, rivieren die tot doode stroomen zijn geworden; een wildernis vol dreiging.

Wie een Amerikaansche film ziet of een Amerikaansche krant leest, wordt getroffen door het sterke missiegevoel, dat de Amerikanen beheerscht. Zij hebben het in de hand „the better world“ te scheppen, een wereld van democratie en vrijheid. Hun spreken is vervuld van humanisme, optimisme, pragmatisme. De norm is bij hen een kwestie van den dag. En als wij nu weer achterom zien in Europa, dan zien wij eindeloos vermoeide zwervers, verbitterd en met

wrok in het hart. Tusschen hen gaan de fanatieken rond en door hun geestelijke dressuur vormen zij hun partizanen. Het is een ontkerstende wereld. Zij bidden niet meer, zij komen niet als de verloren zoon tot zich zelf. Als zij nog tot zich zelf komen, en als er tusschen de puinhoopen weer verwachting groeit, als de jeugd weer vooruit kijkt, dan is het opnieuw: mijn volk zal eigen Heiland zijn. Rome zorgt intusschen voor een uitstekende organisatie, bezet sleutelposities en dirigeert zijn miljoenen in Frankrijk, Italië en Zwitserland met name op politiek gebied in den laatsten tijd langs merkwaardige parallele lijnen.

Het Calvinisme is intusschen overal een minderheid geworden. Verspreid en met weinig samenhang geestelijk in het defensief gedrongen. Soms is er tevredenheid als wij „ons getal maar houden” en de vertroosting, dat het immers altijd maar 10 % is geweest. Hier en daar is er veroudering in de gelederen. De verdeeldheid schijnt tot een gewoonte te worden. Wel spreekt men nog met waardeering over de trouw der eenvoudige jongens, maar toch is er onder de jeugd innerlijke ongerustheid. Zij willen weten wat beginselen beteekenen in verband met de concrete vragen van dezen tijd. Het beginsel is geen kalfsvet waarop je dagelijks de zelfde roffel slaat, maar het is een vlam, die alle halfheid wegschroeit. Dat hebben wij in dezen tijd niet maar aan elkaar, maar aan de geheele wereld te zeggen!

Nu verplaatsen wij ons met een ruk terug in het verleden. De biograaf van Menso Alting, Dr. Klugkist Hesse, schrijft over dezen voorvechter in den Calvinistischen strijd der 17e eeuw: Het worstelen van zijn tijd doorleefde hij zoo sterk, nam er zoo deel aan, dat de beslissende slagen in de wereld in zekere mate binnen de vier wanden van zijn studeerkamer nog eens gestreden werden. Als hij zijn vrienden den gang van zaken schilderde, als hij in groote lijnen het beeld van zijn tijd ontwierp, dan gleed niet alleen de pen over het papier, dan werd alles aan hem bezig. Zijn oogen zochten over het wijde veld, of niet ergens een hulptroep aan marcheerde, of waar de nieuwe strijdmacht het beste kon worden aangewend, dan wel of niet ergens een hinderlaag van den vijand kon worden vermoed. Zijn ooren luisterden te midden van het gewirwar van stemmen, of wellicht de zachte fluit des vredes ergens geblazen werd, dan of het doffe tromgeroffel

nieuwe verwickelingen aankondigde. Of bliezen wellicht de bazuinen reeds Gods laatsten oorlogsdag? Het was in dien tijd, dat het Calvinisme zijn Universiteiten stichtte. *Internationale werkge-meenschappen* met het Latijn als voertaal: Leiden, Franeker, Groningen, Utrecht, in het buitenland allereerst Genève, dan Heidelberg en zelfs een kleine plaats als Herborn. Nu staat de Vrije Universiteit daar als de *eenige* Calvinistische Universiteit. Aan den rand van den Oceaan met die bittere chaotische wereld achter zich. Hebben wij een oogenblik tevreden te zijn? Spreekt nu niet over in *dit* verband onbelangrijke dingen, als dat een Professor er de kantjes afloopt, of dat een student zijn geestdrift door cynisme laat vermoorden. Maar beantwoordt deze vraag in dit verband: ziet gij deze wereld met haar puinhoopen en massagraven, met haar doodelijke vermoeidheid en haar felle hartstocht, haar twijfel en haar zelotisme en durft gij te zeggen, dat gij het calvinisme daar ziet als een lichtbaak, die overal de aandacht trekt en het oog van den zwerfver boeit. Ziet gij de Vrije Universiteit als de groote centrale, waarvan een hoogspanningsnet loopt naar alle metropolen der cultuur? Laten wij het maar erkennen, wij staan nog maar aan den voet van den berg. De Vrije Universiteit moet zoo uitgebouwd worden, dat zij het wetenschappelijk werkcentrum wordt voor heel de Calvinistische wereld. Eens lag Genève op een gevaarlijk randje, waar Frankrijk en Italië aan elkaar grenzen. Maar het had zijn verbindingen over heel de vrije wereld. Zoo zal Amsterdam nu op deze bedreigde rand van Europa de groote Calvinistische centrale moeten zijn. Daarom uitbouwen! Een vaste kern van hoogleeraren, maar daar omheen buitengewone hoogleeraren, lectoren en privaatsdocenten, zoo georganiseerd, dat ook tal van menschen, die in de maatschappij hun werkkring hebben, toch hun taak hebben in de werkgemeenschap van onze Universiteit. Daarom series wetenschappelijke publicaties, een eigen wetenschappelijk tijdschrift enz. De nadruk moet liggen op de internationale positie. Vroeger was de Nederlandsche wetenschap hoorig aan de Duitsche. Het Duitsch gaapte door het Nederlandsch heen. Nu heerscht er in alle kringen Anglomanie. Het is onze taak te zorgen, dat wij een eigen traditie en stijl bewaren en *daardoor* internationaal wat beteekenen. Imitatie heeft op de wetenschappelijke markt geen waarde. Als wij de positie der Uni-

versiteit zoo internationaal zien, dan geven wij niet meer een rijksdaalder voor het plaatselijk fanfarecorps en daarna nog één voor de Vrije Universiteit. Zal er een groote doorbraak komen in dien zin, dat het Calvinisme in de wereld van na 1946 zijn groote veroveringen maakt? God weet het. Maar in elk geval mogen wij er alleen om bidden, als wij zonder reserve onze ziel in onze hand stellen. Vondel schildert in de Gijsbrecht de toekomst van Amsterdam:

In het midden van den twist en
't woeden nimmer moe
Verheft Uw stad haar kroon
tot aan den hemel toe
En gaat door vier en ijs een
andere wereld vinden
En dondert met geschut op alle
vier de winden.

Deze, onze Amsterdamsche Universiteit, die naar Kuypers woord de muts der vrijheid zwaait op de speer, zal als God het wil een toekomst hebben in deze ontwrichte wereld en te midden van den twist ook haar kroon verheffen. Zij zal wegen banen door de wereld en haar sterke stem doen klinken op alle vier de winden.

Na een dankwoord van den voorzitter aan den heer Algra en het houden van een collecte voor het Studiefonds werd het woord gegeven aan den laatsten spreker van dezen dag.

REDE PROF. DR. R. HOOYKAAS.

Onder den titel „De valsche lijn der dusegenaamde wetenschap” besprak Prof. Hoykaas dat de strijd tusschen geloof en (valsche) wetenschap niet uitgestreden is.

Vanuit de angelsaksische landen wordt een nieuwe aanval op het geloof ingezet met de evolutietheorie als uitgangspunt. Hoewel men erkennen moet, dat de evolutie een onderstelling is, waagt men het toch haar als fundament van wereldbeschouwing te aanvaarden. Dit is onwetenschappelijk, maar het wordt nog erger, als men op grond van deze veronderstelde evolutie voorspellingen over de verre toekomst doet (voorspellingen, die uiteraard wetenschappelijk niet te toetsen zijn) en als men op grond van die veronderstelde evolutie in het verleden en die veronderstelde evolutie in de toekomst de zedeleer en de politiek

gaat opbouwen. Ook is het onwetenschappelijk om de evolutie der diersoorten over te dragen op de evolutie der maatschappij.

Men neemt aan, dat er een voortdurende vooruitgang is; de wetenschap heeft te constateeren, hoe deze vooruitgang verloopt en op grond daarvan kan men de richtlijnen voor heden en toekomst vaststellen. Goed is, wat past in het (veronderstelde!) evolutieschema; juiste politiek is de politiek, welke past in het evolutieschema. Als deze valsche wetenschap echter tot concrete uitspraken komt, blijkt duidelijk, dat zij slechts een weergave is van de idealen van den onderzoeker. Personalistische socialisten achten, dat de ontwikkeling van de persoonlijkheid doel der evolutie is, marxisten zien de ontwikkeling tot collectiviteit als het hoogste. Sommigen meenen, dat we door eigen kracht, door zelf onze evolutie in handen te nemen, zelfs onsterfelijkheid kunnen verwerven, anderen - vooral natuurkundigen - wijzen er daarentegen op, dat op den duur degeneratie moet optreden. Niemand kan evenwel bewijzen, dat we nog in de opgaande lijn zijn en niet reeds in de neergaande degeneratieperiode, waarin dus alles wat *degeneratie* bevordert „goed” is!

Voor sommigen is de evolutie een overwinning van het sterke op het zwakke. Zoo kunnen Marx en Hitler zich met gelijk recht op het darwinisme beroepen. Men kan even goed van het communisme als van het nationaal-socialisme beweren, dat het in het evolutieschema past. De valsche wetenschap leidt tot een niets-ontziende politiek: wat succes heeft, is goed. Alleen een hen zelf niet bewuste rest van christelijke moraal doet de angelsaksers beweren, dat uiteindelijk niet list en geweld, maar „fatsoen” (waaraan gemeenten?) het grootste „succes” oplevert. Zoolang de Engelsche als de Duitsche opvatting leidt echter tot verdediging van de eugenetiek, al is men het over de middelen niet eens.

De valsche wetenschap rust slechts op menselijke meeningen over de natuur; zij kan niet tot een eenstemmige uitspraak komen over wat goed is voor enkeling en samenleving. Zij draagt alle kenmerken van een valsche religie: een *geloof* in de toekomstige evolutie van den mensch, dat pretendeert een zeker weten te zijn, maar inderdaad een totaal verwrongen beeld van de werkelijkheid in wetenschap, ethiek en politiek geeft. Men kan er communisme en nationaal-socialisme, concentratiekampen, koelakken-moord en jodenverdelging mee goed-

praten; de rassenwaan vindt eveneens steun bij de valsche wetenschap (zoals weer blijkt uit een recent werkje van Bijlmer, waarin de opvatting geponeerd wordt, dat negers van een andere diersoort afstammen dan blanken).

De ware wetenschap rust niet op den mensch, maar op God: haar bronnen zijn natuur (schepping) en Schrift. De christen wordt gedwongen tot eerbied tegenover de schepping van God; hij zal traag zijn in het speculeeren en onbevooroordeeld de verschijnselen trachten waar te nemen. Taak der wetenschap is: positief, verder bouwen aan het natuuronderzoek, negatief, bestrijding van de valsche wetenschap, die steeds weer blijkt de grondslag te zijn, waarop de „wereld” bouwt.

Wie een christelijke kerk, een christelijke school, een christelijke staat wil, moet daarom ook een christelijke universiteit willen, want het christendom is even totalitair, bestrijkt evenzeer alle terreinen des levens, als marxisme en humanisme. Het is daarom te betreuren, dat er christenen zijn, die een monsterverbond met het humanisme gesloten hebben en afbreken wat met zooveel moeite opgebouwd is. Als Kraemer en Romein *samen* ijveren voor de algemeene school, dan blijkt de ontstellende geestelijke verwarring van onze tijd. De een wil die school in christelijke, de ander

in marxistische geest. Op de *zelfverloochening* van den mensch wil Kraemer, op de *zelfverlossing* van den mensch wil Romein de politiek gronden; beider uitgangspunten zijn niet te vereenigen, niet alleen niet in de 19e eeuw, maar ook nu niet.

Wetenschap, ethiek en politiek hangen nauw samen, daarom is noodig, dat alle orthodoxe protestanten, onverschillig van welke kerkelijke gezindte, de christelijke universiteit, de eenige in ons land, dat er vijf gekend heeft, steunen. Deze universiteit, ondanks alle gebreken, bouwt niet op de valschelijk dusgenaamde wetenschap, maar op het rotsvast fundament gelegd in Christus onzen Heer.

Ook deze spreker oogstte een dankbaar applaus op zijn instructief betoog.

De voorzitter sprak een kort slotwoord waarin hij aan de Regelings- en aan de Logiescommissie bijzonder, maar verder ook aan allen die tot het welslagen van de V.U.-dagen hebben meegewerkt, hartelijk dank bracht.

Dr. Van Dijk dankte daarop Mr. Donner voor zijn leiding.

Te vier uur werd de vergadering, na het zingen van den slotzang en dankgebed, gesloten.

Vrije Universiteitsblad

Maandelijksche Mededeelingen

Orgaan van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op
Gereformeerden grondslag, Amsterdam, Keizersgracht 166

Redactie-Commissie:

Prof. Dr. F. W. Grosheide, Mr. G. H. A. Grosheide en B. Faber

Stukken voor de redactie te zenden aan B. Faber, Keizersgracht 166, Amsterdam

Druk: G. F. Hummelen's Boekhandel en Electrische Drukkerij N.V., Assen

Zorg voor een Erfgoed. ¹⁾ Men heeft wel eens gezegd, dat de
Christelijke arbeid leeft van tekorten.

In dat zeggen schuilt waarheid in dezen zin, dat het de periodiek optredende tekorten bij het geldelijk beheer van Christelijke instellingen zijn, die in het eind de offervaardigheid weer opvoeren tot een peil, dat inkomsten en uitgaven met elkaar in overeenstemming zijn.

Daarom beangstigen wij ons over die tekorten meestal niet. Meestal niet. Want een enkele maal nemen ze toch wel eens afmetingen aan, die tot ernstige ongerustheid aanleiding geven. En in zulk een geval verkeerden we nu met onze Vrije Universiteit.

Dat moest toch waarlijk anders zijn! En kan ook anders zijn!

Weliswaar steunt onze Universiteit nog altijd op een te smalle basis, op een te kleine volksgroep, maar zelfs die kleine groep zou onze Gereformeerde Academie kunnen behoeden voor de jaarlijkse tekorten met alle daaraan verbonden zorgen. *Indien* iedereen zich slechts rekenschap gaf van de onschatbare beteekenis van Hooger Onderwijs op gereformeerden grondslag.

Aan dat besef ontbreekt nog heel wat. En daarom moeten we die beteekenis elkaar voortdurend weer onder het oog brengen.

Inzonderheid leenen zich onze hoogtijdagen daartoe. En waar we nu den dag zien naderen, waarop we herdenken zullen, dat onze Universiteit voor 60 jaren in het leven geroepen werd, daar brengen we haar bestaan en haar beteekenis met vernieuwden aandrang onder de aandacht van het gereformeerde volksdeel in Nederland.

Wij staan soms versteld van den durf van het voorgeslacht om een Universiteit in het leven te roepen; een durf die echter voortkwam uit een wonderlijk krachtig geloof. Daarin school de drijvende kracht. En nu vragen we niets anders dan de vrucht te mogen zien van een even krachtig geloof als dat van de mannen en

¹⁾ In verband met het 60-jarig bestaan der Vrije Universiteit schreef Dr. H. Colijn op 4 Mei 1940 bovenstaand artikel, hetwelk in verband met de oorlogsomstandigheden toen niet gepubliceerd werd. Wij meenen het nu nog te mogen opnemen in het V.U. blad, overtuigd dat onze lezers dat op prijs zullen stellen.

vrouwen van 1880. Thans niet om, evenals zij, iets nieuws te beginnen; wel om te bewaren een pand, dat als we als erfgoed van hen ter verzorging hebben ontvangen: God te dienen ook op het erf der wetenschap.

H. COLIJN.

Het vraagstuk van de Universiteit

In de laatste jaren is er weer heel wat geschreven over het karakter van de Universiteit. Klachten zijn in grooten getale geuit. En het zijn vooral de oude klachten, die, ik durf haast wel te schrijven, de eeuwen doorgeklonken hebben: de Universiteiten zijn bolwerken van conservatisme, en de Universiteiten leiden niet op tot het vervullen van allerlei maatschappelijke ambten en betrekkingen.

Nu zou men dadelijk kunnen opmerken, dat het in de praktijk nog wel meevalt. Het is niet te ontkennen, dat de universiteiten, dat ook de studenten gaarne vasthouden aan allerlei oude gewoonten en gebruiken. Maar in het algemeen gesproken zijn de vernieuwingen toch veelal van de hoogescholel uitgegaan. Daar is naar nieuwe dingen gezocht en daar zijn ze gevonden. Daar heeft men de zaken nieuw opgevat. Daar zijn de stelsels uitgedacht, die volken ten zegen of ten vloek zijn geworden. En wat de opleiding betreft, hebben er ongetwijfeld velen aan de universiteiten gestudeerd, die in het leven mislukt zijn, mannen en vrouwen, die toonden niet opgewassen te zijn tegen de praktijk. Maar daar staat tegenover, dat minstens evenveel mannen en vrouwen, die aan de universiteiten gevormd zijn, getoond hebben hun plaats in het leven met eere te kunnen innemen.

Zie ik wel, dan hebben we in den grond der zaak met geheel andere dingen te maken, en wel met twee. Heel het onderwijs plaatst ons steeds voor het groote vraagstuk, hoe brengen we de kinderen, de knapen en de meisjes, de jonge mannen en de jonge vrouwen zoover, dat ze geschikt zijn voor het leven. Het is alsof opleiding en levenspraktijk voortdurend met elkander in botsing zijn. De een begeert wat de ander niet geven kan. De een acht noodig, waaraan de ander geen behoefte heeft. En het resultaat is doorgaans dit, dat de flinken — en daarbij denk ik niet alleen aan de knappen of de begaafden, maar ook aan de doorzetters, de blokkers — er komen, zelfs na een minder goede opleiding, en dat de stumpers, de zwakkelingen verongelukken, hoeveel er ook voor hun vorming is gedaan. Ik zou bijna zeggen, de uitzonderingen bevestigen ook hier den regel.

En nu het tweede punt. Het Hooger Onderwijs gaat mank aan een dualisme. Het wil onderzoek geven, graven, bouwen ook, en het wil opleiden. Men kan zeggen, die beide zijn eigenlijk niet te vereenigen. Toch leert de praktijk, dat mits het wetenschappelijk onderzoek zich niet te buiten gaat aan eenzijdigheid, het de beste vorm van opleiding is voor de hoogere betrekkingen. De universiteiten hebben van den beginne aan beide willen geven. Niemand heeft nog ooit een beteren weg kunnen wijzen. En dat is ook geen wonder. Want met beiden zijn de vooraanstaande leiders van het volk in de praktijk steeds bezig met wetenschappelijk werk. Het maken van

een preek is evenzeer een wetenschappelijke bezigheid als het opstellen van een pleidooi of het doen van een operatie. Alleen studie, onderzoek leert zulke werkzaamheden verrichten. Het is daarom een te betreuren zaak, dat zij, die buiten de universiteit staan, bijna steeds in haar uitsluitend opleidingsinstituut zien. Geeft een hoogleeraar goed onderwijs, is hij daarin trouw, doet hij zijn best, zijn vragen die men stellen mag. Maar men moet ze niet met zulk een bedoeling stellen, dat men terzijde laat, of hij zelfstandig onderzoek kan instellen, den tijd, de gelegenheid, de benodigde hulpmiddelen daarvoor ontvangt, doch alleen let op de behoorlijke, de vlotte mededeeling van bekende stof aan de studenten. Het is verkeerd, alleen daaraan waarde te hechten. Zeker, colleges moeten er worden gegeven. Maar dat is slechts een deel van de taak van den hoogleeraar, misschien niet eens onder alle omstandigheden de belangrijkste. Hij moet kunnen onderzoeken en dus zijn onderzoek onderwijzen.

Ziehier het vraagstuk van de Universiteit. Zegt men dat het onoplosbaar is, dan is dat tot op zekere hoogte waar. De beste handleiding voor het pianospelen leert iemand niet spelen, niet eens slecht spelen. Hier zijn twee, die toch ook weer één zijn, beide is noodig. De Universiteit heeft een dubbele taak, die toch één taak is. Maar een taak, die door bijkomende omstandigheden wordt verzwaard.

Daarover D. V. een volgend maal.

F. W. G.

Onze V.U. en Amerika

Reeds onmiddellijk, op denzelfden dag waarop wij per vliegtuig in Amerika aankwamen, hadden wij de gelegenheid in een ruimen kring van predikanten met hunne dames op verzoek het een en ander over het wedervaren van Nederland te vertellen, en uit den aard der zaak kwam daarbij onder veel andere onderwerpen ook de Vrije Universiteit ter sprake en wij hebben de gelegenheid te baat genomen om aan dit gehoor iets omtrent de houding van onze Vrije Universiteit gedurende den bezettingstijd en haar wedervaren te vertellen. Wij hebben er met name op gewezen welke houding de Vrije Universiteit aannam ten opzichte van de door de Duitschers geëischte loyaliteitsverklaring en dat zij zich tengevolge van die houding genoodzaakt zag van April 1943 af tot het einde van den oorlog zichzelf gesloten te houden.

Ook herinnerden wij eraan, dat de Duitschers onze laboratoria voor Natuurkunde en Scheikunde danig hebben geplunderd, waarbij wij met bijzonderen nadruk gewag hebben gemaakt van het gebeurde met het instrument voor atoomsplitsing.

Het was onmiddellijk te bemerken, dat deze dingen met zeer groote belangstelling werden aangehoord en dat men de houding van onze Vrije Universiteit hoogelijk waardeerde en veel voor haar voelde. Ook bij andere gelegenheden hebben wij later over onze Vrije Universiteit verteld en de belangstelling, die in Amerika gevonden werd, zoeken te verlevendigen.

Op een zekeren Zaterdagmiddag ontving ik een bezoek van iemand van Nederlandsche origine, die ook nog familie hier te

lande had, waarvan een tweetal aan de V. U. gestudeerd had, die mij de portretten van deze jonge menschen liet zien en vroeg of ik ze herkende, hetgeen inderdaad het geval was; en uit het gesprek dat zich op deze wijze ontwikkelde, resulteerde een spontane gift van 10 dollar voor onze Vrije Universiteit.

Bijzonder verkwikkend was het dat een van de talrijke kerken van Grand Rapids, waar ik op een Zondagmiddag het voorrecht had een Hollandsche preek te houden en waar de Curator der Universiteit, Dr. Hoek, den volgenden Zondagnamiddag eveneens een Hollandsche preek hield, spontaan besloot in beide diensten een collecte voor de Vrije Universiteit te houden, waarvan het bedrag, groot 194.60 dollar, door mij in den vorm van een chèque ontvangen werd, en met de reeds genoemde gift van 10 dollar aan het Bureau der Universiteit is afgedragen.

Wij hopen, dat er nog meer steun voor onze Vrije Universiteit zal kunnen worden verkregen. Wij hebben althans de vorming van een comité voorbereid, dat zich wil belasten met het verzamelen van gelden, ten einde daarvoor de noodige instrumenten in Amerika zelf aan te koopen, welke het manco, dat door de roofzucht der Duitschers in onze laboratoria is ontstaan, weer kunnen aanvullen. Op verzoek van dit comité hebben de vier gedelegeerden van de Gereformeerde Kerken in Nederland, die deel hebben genomen aan de eerste Gereformeerde oecumenische Synode in Grand Rapids, een woord van aanbeveling voor deze actie geschreven. Wij hopen, dat het werk van dit comité rijke vruchten mag dragen en dat onze Vrije Universiteit den steun van de broeders en zusters uit Amerika, die wij zoo noodig hebben, zal mogen ontvangen. Een uitnemend begin werd reeds gemaakt door eene toezegging van duizend dollar voor dit doel.

Om nog op een ander punt te wijzen, wij vonden in Amerika bij onderscheiden predikanten en Theologische studenten een groot verlangen om eens een tijd naar Nederland te komen en aan de Vrije Universiteit hun studiën voort te zetten. Een tweetal hunner is inmiddels reeds in Nederland aangekomen en heeft zich aan de Vrije Universiteit laten inschrijven. Ongetwijfeld zullen in komende jaren nog wel meerderen volgen. Het is van zeer groot belang, dat de banden tusschen Gereformeerd Nederland en Gereformeerd Amerika worden verstevigd.

Met dankbaarheid vermeld ik, dat ik de gelegenheid kreeg om bij de opening van de lessen aan Calvin Seminary een enkel woord over de Vrije Universiteit te spreken en daardoor op het belang van de versteviging van deze banden te wijzen.

God moge het werk, dat de broeders in Amerika doen, zegenen, en ook ons met onze Universiteit Zijn gunst doen ervaren, zoodat wij elkander over en weer tot krachtigen steun mogen zijn.

G. CH. AALDERS.

Jeugd en V.U. Door medewerkers in de organisatie voor de instandhouding en uitbreiding van de Vrije Universiteit wordt wel eens geklaagd over gebrek aan medewerking en belangstelling van een deel onzer Calvinistische jeugd voor onze Universiteit.

Voor hen, die voor de taak staan om in de gezinnen belangstelling voor dit werk te wekken en te versterken, is het uiterwaard een teleurstelling, wanneer zij jonge menschen ontmoeten, die niet warm loopen voor ons Gereformeerd Hooger Onderwijs. Jonge menschen, die straks mede de taak zullen moeten vervullen om ook het „vaderlijk erfdeel“, in de Vrije Universiteit ons nagelaten, te aanvaarden en in stand te houden, en die blijk geven van die Universiteit maar zeer weinig te weten en haar niet met liefde opnemen ook in wat zij in hun jeugdvereenigingen en in persoonlijke gesprekken behandelen.

Deze zaak heeft telkens de aandacht van Directeuren en ook nu, bij het begin van den nieuwen cursus en van het winterwerk voor de V. U., hebben zij pogingen gedaan om de jeugd nauwer aan haar Universiteit te binden. Met de besturen van de beide jeugdbonden is correspondentie geopend met de bedoeling om in dien weg verbetering te krijgen. Bij groote dankbaarheid voor wat een deel van onze jonge menschen doet, mag het ons toch niet met rust laten, dat een ander deel de groote schatten ons in een eigen Universiteit geschonken, zoo achteloos voorbijgaat.

In het feit, dat de jeugdvereenigingen aan de Vrije Universiteit, aan den wetenschappelijken arbeid van haar hoogleraren en van haar oud-leerlingen, zeer veel te danken hebben, ligt een reden te meer om met aandrang op te wekken tot liefde, belangstelling, steun en medewerking.

Hoe die tot uiting gebracht kan worden? Het kan op velerlei wijze. Daar is de meest eenvoudige, maar toch zeer gewaardeerde weg van een persoonlijke bijdrage tot instandhouding van de V. U. Daar is voorts de mogelijkheid van medewerking bij de actie door deel te nemen aan het huisbezoek, dat ook in den komenden winter weer in duizenden gezinnen gebracht zal worden. We denken hier niet alleen aan de contributieactie, maar niet minder aan het mooie werk van Vrouwen V. U. Hulp. Voor jongelingen en voor meisjes beide is er een taak.

En dan, op ander terrein maar niet minder belangrijk, het bespreken van de historie van de Vrije Universiteit in vereenigingsverband, het leeren kennen van de geschiedenis van de V.U. en van den strijd die aan haar stichting voorafging.

Laten onze jonge menschen zich eens ernstig bezig houden met de V. U. en haar belangen. Kennen zal doen waardeeren en liefhebben.

Radio 11 Nov. Op Maandag 11 November a.s. hoopt Prof. Dr. G. C. Berkouwer via de radiuitzending van de **21.00-21.20** Nederl. Christelijke Radio-Vereeniging, tot ons te spreken over: „*De Vrije Universiteit na den oorlog*“.

Ieder zal trachten dien Maandagavond van 9 uur tot 9.20 gelegenheid te vinden naar Prof. Berkouwer te luisteren. Wie in het gelukkige bezit is van een luisterapparaat, vrage eenige vrienden of vriendinnen om mee te luisteren naar Prof. Berkouwer.

De V.U. in oorlogstijd De tijd tusschen het schrijven van de tekst voor het vorige nummer van ons blad en de verschijning daarvan, viel door omstandigheden buiten onze schuld, zeer tegen.

Als uiterste datum waarop zij, die aan de V. U. of de V. U.-actie meewerken, het boek „De V. U. in oorlogstijd” konden bestellen, werd 1 October genoemd. Een gedeelte van de medewerkers ontving het blad zelfs na 1 October en als gevolg daarvan kwamen klachten.

Om aan de gerechtvaardigde klachten tegemoet te komen, wordt tot één week na verschijning van dit nummer nog gelegenheid gegeven het boek voor *f* 1.90 te bestellen, *per postwissel of per giro*.

Men wordt dringend verzocht niet op andere dan de bovengenoemde wijze te bestellen. En voorts, geen correspondentie er over te zenden.

Ten slotte: alleen van hen, die aan de V. U. of de V. U.-actie meewerken, kunnen bestellingen op deze aanbieding worden geaccepteerd. Voor alle anderen is het straks bij den uitgever of in den boekhandel verkrijgbaar.

In uw hand ons bestaan In zijn rede bij de opening van de Vrije Universiteit: „Souvereiniteit in eigen kring”, heeft Dr. A. Kuyper ook het woord gericht tot de leden en begunstigers der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag en in hen tot heel de organisatie der Vereeniging. Daarbij sprak hij het woord: „*In uw hand ligt ons bestaan*”. Het is goed, dat woord telkens eens weer in de herinnering terug te roepen. Het is even waar als kras. In uw handen, correspondenten, comitéleden, hoofden en helpsters in de busjesactie, leden, begunstigers en spaarsters, in uw handen ligt het bestaan van een *Universiteit*, van een Gereformeerde Universiteit nog wel. In uw hand liggen de mogelijkheden van haar groei en uitbreiding.

Zien we genoeg in *dat* licht de verantwoordelijkheid van ons werk, van onze houding?

In de oorlogsjaren, toen de Vrije Universiteit in gevaar was, van alle kanten bedreigd werd, toen hebben wij allen in de organisatie en ook daarbuiten, er iets van verstaan wat we van God gekregen hebben in *onze* Universiteit en hebben wij allen gevoeld van hoe groote beteekenis zij was voor ons als Gereformeerde belijders en voor ons geheele volk.

Toen is er met de V. U. meegeleefd in haar moeilijkheden. Toen is er om haar behoud geworsteld en voor haar bestaan gewerkt als nooit te voren. Toen zijn door de medewerkers bezoeken afgelegd, in donkere avonden en langs bedreigde straten. Bij tien- en honderdtallen zijn de nieuwe contributies gewonnen en de bestaande bijdragen verhoogd om zoo de geweldig verzwaarde lasten te helpen dragen.

Een prachttijd is dat geweest, bij alle narigheden en moeiten, waarin Universiteit en volk zeer dicht bij elkaar kwamen en zeer nauw verbonden werden. De Universiteit, haar Bestuur, haar hoogleeraren en haar studenten wisten zich gedragen door het gebed en werden

gesteund in de moeilijke taak door de trouw van ons volk. En wat anderzijds de Universiteit voor ons volk, voor de weerbaarheid en voor de trouw daarvan beteekend heeft, behoeft evenmin nader omschreven te worden.

Laten we niet verliezen wat als vrucht van de oorlogsjaren mocht worden geoogst.

De Vrije Universiteit is gespaard. Het is Gods gunst geweest en wij danken Hem daarvoor. Maar dat legt ons ook nieuwe verantwoordelijkheid op.

In onze hand ligt het bestaan van deze Universiteit. God heeft dat zoo gewild. In bepaalde omstandigheden kan dat wel eens be-nauwen, als de lasten te zwaar dreigen te worden. Als het leven druk is en de tijd, die voor het V. U.-werk noodig is, bijna niet te vinden. Dan ons goed bewust zijn de roeping, ons opgelegd en de verant-woordelijkheid, door ons aanvaard.

Er is tegenwoordig, bij het almaar duurder worden van de nood-zakelijke levensbehoeften, bij sommigen de neiging om de V. U.-contributie belangrijk te verlagen of zelfs op te zeggen. Dat getuigt van verkeerd inzicht en dat wijst op de noodzakelijkheid van huis-bezoek. De bijdrage voor de Vrije Universiteit mag niet zijn een van de sluitposten van ons huishoudelijk budget, te verlagen naar dat het uitkomt met de behoeften van ons gezin. De V. U. is geen weelde maar een offer. Dat dient ook te blijken in onze houding tegenover haar in financieel opzicht. Als onze uitgaven bij stijgen van prijzen grooter worden, is dat bij de Universiteit ook het geval. Dan moeten haar inkomsten mee omhoog. Alleen dan kan zij bestaan.

Hoe werken we voor de V.U.?

De tijd is weer aangebroken, dat we ons er op bezinnen wat we in ons correspondentschap voor de V. U. kunnen doen. We komen daarmee nooit klaar. Onze actie is voor meer dan 60 jaar begonnen, ging tot op vandaag door en zal niet afgesloten worden, zoolang God ons de Vrije Universiteit laat. We hebben, als vertrouwens-menschen van de V. U., als schakel tusschen Universiteit en volk, alle Gereformeerde belijders bij te brengen dat zij een arsenaal hebben en verzorgen moeten waaruit zij de wapens in den gees-telijken strijd ontvangen.

De taak, die wij als medewerkers daarin hebben, is tweeërlei:

1. aan de menschen leeren zien wat de Vrije Universiteit is;
2. hen leeren verstaan hun plicht om mee te dragen door te steunen.

Hoe doen we dat? Het spreekt vanzelf, dat ieder op eigen wijze en naar eigen inzicht werkt, binnen het raam van de gestelde regels. Daarin mag geen te groote eenvormigheid zijn. Er moet ook in deze actie eenige lenigheid blijven. Maar dat in het oog houdend, kun-nen toch wel enkele dingen genoemd worden:

1. We hebben systematisch te werken. Niet zoo hier en daar een

OVERZICHT INGESCHREVEN CONTRIBUTIES EN BUSJESHOUDSTERS PER 1 SEPT. 1945 en 1 SEPT. 1946.

	Aantal busjes		Contributies				Leden ¹⁾	
			Bedrag		Aantal			
	1945	1946	1945	1946	1946	1945	1945	1946
Friesland Noord	3703	3776	17008.70	17893.95	6358	6614	253	265
" Zuid	1485	1532	6517.80	6700.—	2393	2443	80	71
Groningen	3788	3743	26714.25	30074.67	6485	6897	528	550
Drenthe	1571	1545	10768.55	9894.90	3290	2900	208	184
Overijssel	2093	2047	10695.93	10139.90	4136	3958	152	141
Gelderland	1881	1881	16365.85	15873.15	5439	5350	244	235
Utrecht	2790	2618	18338.52	18113.92	4070	4079	326	309
Noord-Holland	7366	7328	33383.25	34036.30	7382	7519	608	605
Zuid-Holland Nrd.	5429	5561	31960.25	32021.80	6934	7008	569	552
" " Zd I	2038	2070	10214.70	9856.70	2671	2578	197	180
" " " II	1934	1913	10284.85	10464.20	2838	2812	166	163
" " " III	1152	1160	5950.65	5793.70	1925	1883	75	73
Zeeland	1943	2005	7573.60	7476.65	3420	3347	99	96
Noord-Brabant	902	859	4178.95	3906.70	1066	989	62	58
Limburg	106	102	535.75	472.35	274	248	6	6
Contribuanten waarvan adres onbekend is	55	263	486.60	451.20	171	210	3	3
	38236	38403	210978.20	213170.09	58852	58835	3576	3491
Ned. Indië en Buitenland . .	29	29	3300.—	2500.—	330	264	93	72

¹⁾ Het aantal leden is reeds begrepen in het aantal contributies (vorige kolom)

adres uit andere adressen nemen, omdat ons dat gunstig lijkt, maar naar vast plan alle adressen van belijders der Gereformeerde be-
ginselen afwerken. En dan niet zoo eens bij gelegenheid, als we A.
of B. ontmoeten hier of daar, maar in opzettelijk bezoek, in rustig
gesprek. In één woord: huisbezoek.

2. Van elk bezoek op een daarvoor aan te leggen kaart korte
aanteekening te maken, die bij volgend bezoek van nut kan zijn.
Want met één bezoek zijn we er niet. De situatie aan de V. U.
verandert telkens; de situatie in de gezinnen evenzeer. En we moeten
oppassen dat de belangstelling en de uiting daarvan in den finan-
cieelen steun aan de gewijzigde situatie aangepast blijft.

3. Bij de bezoeken ontmoeten we, precies als bij ander huisbe-
zoek, bijzondere gevallen. Lastige klanten, menschen met verkeerd
inzicht, br. en zr. die we niet kunnen overtuigen, enz. Voor die
bijzondere gevallen nemen we bijzondere maatregelen en sturen
derhalve bezoekers met singuliere gaven voor lastige gevallen.

4. Het verdient aanbeveling de bezoeken schriftelijk te doen
aankondigen. Door velen wordt die methode reeds toegepast en
de resultaten van deze „brievenactie” — door persoonlijk bezoek
op korten termijn gevolgd — zijn zeer verrassend.

Nieuwe hoogleraren

Op 18 October heeft Prof. Mr. N. Okma,
benoemd als gewoon hoogleeraar in de
Juridische faculteit om onderwijs te geven in de privaatrechterlijke
vakken, zijn ambt aanvaard met het uitspreken eener rede, getiteld:
„Werkelijkheid en beginsel in het Vereenigingsrecht”.

In de vacature Prof. Dr. A. A. van Schelven is voorzien door de
benoeming van Dr. H. Smitskamp te Voorburg. Dr. Smitskamp
heeft deze benoeming aanvaard. Hij is leerling van de Vrije Uni-
versiteit, deed in 1934 zijn doctoraal examen geschiedenis en Ned.
letteren (cum laude) en promoveerde (eveneens cum laude) op 28 Fe-
bruari 1940 aan de V. U. op een proefschrift, getiteld: „Groen van
Prinsterer als Historicus”. Vorig jaar verscheen een nieuwe studie
van Dr. Smitskamp over Groen van Prinsterer onder den titel:
„Wat heeft Groen van Prinsterer ons vandaag te zeggen?”

Dr. Smitskamp is benoemd om onderwijs te geven in de Alge-
meene en Vaderlandsche geschiedenis van de Middeleeuwen tot
den vrede van Munster.

Tenslotte kan nog worden medegedeeld dat Mej. Dr. G. H. J.
van der Molen als privaatsdocente aan de Vrije Universiteit is toe-
gelaten. Zij zal colleges geven in het Volkenrecht. De eerste open-
bare, les werd gegeven op 4 October over: „Uitsluitend nationale
bevoegdheid en gemeenschapsbevoegdheid van het volkenrecht”.

Nieuwe studenten De inschrijving voor den cursus 1946/47 leverde weer een groot aantal nieuwe studenten op. Terwijl wij dit schrijven, is het juiste aantal nog niet bekend. De cijfers, hieronder genoemd, zullen derhalve nog hooger worden. Thans zijn ingeschreven voor de eerste maal:

voor Theologie	39
voor Rechten	43
voor Letteren en Wijsbegeerte	21
voor Wis- en Natuurkunde	53
voor Medicijnen	7
voor meer dan één faculteit	1
Totaal	164

Examens

Afgelegde examen in den cursus 1946/47.

Theologie

Candidaats

T. SPILKER
F. D. KRAAN
G. P. HARTVELT
W. F. VAN BRUSSEL
J. A. VAN NETTEN
L. G. PLEYSANT
D. VAN DER MEULEN
R. J. DE JONG
P. S. BAKKER

Doctoraal

Ds. H. KAKES

Rechten

Candidaats

E. L. F. STEIJNS
W. C. KLAVER
W. G. VELLEKOOP
J. M. HULLEMAN

Doctoraal

Mej. J. M. J. KAHMANN
M. J. VAN 'T KRUYSS
P. H. M. KUYPER
Mevr. H. M. VAN STRAATEN—
VAN GASTEL
C. MARKUSSE

Letteren en Wijsbegeerte:

Candidaats

G. N. LAMMENS (Klass.)

Doctoraal.

Dr. S. J. VLES (Psychologie)

Propaedeutisch.

A. C. SCHAAP

Wis- en Natuurkunde:

Candidaats

K. KES (F)
J. C. HOOGTEIJLING (A)
D. KORTENOEVEN (A)

Doctoraal

W. G. ALDERSHOFF

Theologische kandidaten

Lijst van beroepbare kandidaten van de Vrije Universiteit.

W. F. van Brussel	Nw. Langendijk 44	Delft
G. P. Hartveld	Dreef 17	Rotterdam
Drs. J. van der Horst	Suezkade 92	Den Haag, Tel. 394771
R. J. de Jong	Fr. v. Alkemade- laan 29	Amstelveen
F. D. Kraan	Loosduinsche- kade 111	Den Haag
D. van der Meulen	Sumatralaan 5	Hilversum
J. A. van Netten	Hoogstraat 87	Weesp
L. G. Pleijsant	Jan Haring- straat 20a	Haarlem
A. G. Scheeres	Koningsplein 41	Den Haag
T. Spilker	Fred. Hendrik- plein 53	Den Haag
G. Windemuller	Paradijsstraat 92	Voorburg
J. H. Zelle	Gijsbr. Japikstr. 52	Leeuwarden
P. S. Bakker	A-Kerkhof 11	Groningen

Herstel- en Uitbreidingsfonds

Dat de Vrije Universiteit in niet geringe mate oorlogsschade leed, is wel algemeen bekend. Er is in het V.U.-blad en in het jaarverslag over 1945 reeds op gewezen.

Directeuren hebben terstond na de bevrijding besloten een Herstel- en Uitbreidingsfonds te vormen en daarvoor een rekening geopend bij de Nederlandsche Handelsmaatschappij te Amsterdam.

Reeds is een bedrag van f 75000.— voor dit fonds binnengekomen. Vele giften, door particulieren rechtstreeks gezonden of door correspondenten en comité's ingezameld, en een groot aantal kerkcollecten voor dit doel gehouden, leidden tot dit verheugende resultaat.

Toch is het bedrag nog bij lange na niet voldoende. Voor herstel van het beschadigde en geroofde nog niet, laat staan voor de belangrijke uitbreiding, die noodig was en is.

Daarom zij nogmaals met nadruk dit fonds onder de aandacht van onze lezers gebracht. Temeer is er aanleiding dat te doen, nu het mogelijk is uit geblokkeerde saldi te laten overschrijven op bovengenoemde rekening.

Er zijn zeker V.U.-vrienden, die hun geblokkeerde saldi op deze wijze rendabel willen maken. Een betere belegging laat zich moeilijk denken.

AANTAL INGESCHREVEN STUDENTEN OVER EENIGE CURSUSJAREN.

	1931/32	1936/37	1940/41	1941/42	1942/43	1945/46
Theologie	286 (47)	275 (34)	236 (45)	241 (33)	204 (10)	206 (52)
Rechten	112 (25)	153 (37)	238 (57)	555 (346)	636 (207)	392 (116)
Letteren	87 (7)	96 (7)	70 (6)	85 (24)	86 (14)	85 (33)
Wis- en Natuurkunde	22 (17)	74 (12)	142 (47)	234 (104)	233 (39)	217 (45)
Medicijnen	8 (4)	6 (3)	8 (1)	28 (21)	19 (8)	9 (5)
Meer dan één faculteit	3	16 (1)	22 (4)	24 (4)	19 (—)	17 (3)
Notariaatsopleiding				13 (13)	12 (2)	7 (5)
	518 (100)	620 (94)	716 (160)	1180 (545)	1209 (280)	933 (259)

De tusschen haakjes genoteerde cijfers, reeds in het eerste getal begrepen, geven het aantal van de voor het eerst ingeschreven studenten aan.

De cijfers spreken wel voor zichzelf en geven een duidelijk beeld van den groei onzer Universiteit in de laatste 15 jaren. De cursusjaren 1941/42 en 1942/43 dienen bij de vergelijking overigens buiten beschouwing te blijven. Het aantal ingeschrevenen werd toen sterk beïnvloed door de sluiting van de Leidsche en van de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

Herinneringen

Voor ringsecretarissen, die daaraan niet mochten denken, zij er hier aan herinnerd, dat het Bureau gaarne minstens een week vóór de vergadering bericht ontvangt wanneer en waar de najaarsvergadering van den Ring gehouden wordt. Zoo mogelijk zal de Vertegenwoordiger-Propagandist elke vergadering in zijn rayon bijwonen.

Een tweede herinnering, evenmin overbodig, is bestemd voor de correspondenten die nog niet hun contributie-afrekening over dit jaar zonden. Het geld is voor dit jaar bestemd en voor dit jaar noodig. Mogen wij op spoedige afdoening aandringen?

Provinciale Besturen

De leiding van de V.U.-actie in de provincie berust bij het Provinciaal Bestuur, bestaande uit Voorzitter en Secretaris van het Provinciaal Comité en twee vertegenwoordigsters Vrouwen V.U. Hulp. In verband met vrij talrijke mutaties in den laatsten tijd volgt hieronder een opgave van de tegenwoordige samenstelling van ieder Provinciaal Bestuur. Genoemd worden: de Voorzitter, dan de Secretaris, daarna de beide vertegenwoordigsters Vrouwen V.U. Hulp.

Friesland-N.

Ds. C. v. d. Woude, Leeuwarden.
F. L. Sytsma, Metslawier.
Mevr. F. M. L. Nawijn-v. Dijk, Bergum.
..... vacature.

Friesland-Z.

Ds. H. v. d. Veen, Oppenhuizen.
Mr. F. H. van Loon, Sneek.
Mevr. N. de Groot-Tulp, Woudsend.
..... vacature.

Groningen

C. Boelens, Groningen.
G. v. Oversteeg, Groningen.
Mevr. H. Heslinga-Bottema, Groningen.
Mevr. M. J. v. Veen-Duvekot, Groningen.

Drenthe

Ds. Y. K. Vellenga, Meppel.
N. van der Veen, Assen.
Mevr. S. G. C. Faber-Meynen, Hoogeveen.
Mej. B. H. van Hees, Hoogeveen.

Overijssel

H. Struik, Schalkhaar.
Ds. J. J. Beukenkamp, Deventer.
..... vacature.
..... vacature.

- Gelderland* Ds. G. F. Hajer, Ede.
E. J. Rotshuizen, Arnhem.
Mevr. Th. Scholtens-Anema, Arnhem.
Mevr. A. M. de Waal Malefijt-Monnik, Velp.
- Utrecht* Ds. A. Schouten Jr., Den Dolder.
Ir. W. Baron v. Slingelandt, Zeist.
Mevrouw S. R. Diepenhorst-Muller.
.... vacature.
- Noord-Holland* Ds. J. B. v. d. Sijs, Amsterdam-W.
C. Kroonstuiver, Amsterdam-Z.
Mej. A. C. van Oversteeg, Hilversum.
Mevrouw S. Verdam-Okma, Amsterdam.
- Zuid-Holland-N.* Mr. G. van Baren, Delft.
Dr. K. J. Boeyenga, Den Haag.
Mevr. J. B. v. Baren-v. d. Voorn Grootenboer,
Delft.
Mevr. G. E. Boot-Hendriks, Delft.
- Zuid-Holland-Z. I* P. v. Leeuwen, Zwijndrecht.
Ds. J. C. Hagen, Zwijndrecht.
Mevr. M. v. Drimmelen-v. d. Spek,
Barendrecht.
.... vacature.
- Zuid-Holland-Z. II* J. Wilschut, Rotterdam.
G. P. J. van Alkemade, Rotterdam.
Mevr. G. W. J. Buffinga-Götzen, Rotterdam.
Mevr. J. E. Reitsma-van Schaick, Rotterdam.
- Zuid-Holland-Z. III* Ds. W. de Graaf, Schiedam.
F. Sterenberg, Schiedam.
Mevr. A. v. d. Blom-Pontier, Schiedam.
.... vacature.
- Zeeland* Ds. H. Scholing, Kamperland.
J. Pouwer, Goes.
Mevr. M. Huizenga-Bijlenga, Middelburg.
.... vacature.

Noord-Brabant

Ds. A. J. Fanoy, Eindhoven.

.... vacature.

Mevr. W. C. v. d. Meulen- Kirchner,
's-Hertogenbosch.

Mevr. B. Oranje-Schwenck, Eindhoven.

Limburg

Ds. G. J. Pontier, Heerlen.

.... vacature.

Mevr. D. M. Pontier-Wartena, Heerlen.

.... vacature.

Het sleutel-probleem

Dat het in de laatste jaren niet mogelijk was, aan de nieuwe spaarsters in de actie Vrouwen V.U. Hulp busjes te zenden, is wel bekend. Gelukkig werd daarvoor een oplossing gevonden. Het winnen van nieuwe busjeshoudsters kan voortgang hebben en met blijdschap wordt voldaan aan de verzoeken om busjes te zenden. Noodbusjes dan wel te verstaan, maar die voor het doel toch zeer goed kunnen dienen.

Een nieuw probleem doet zich nu echter voor, waarvan de oplossing moeilijker schijnt. De voorraad sleuteltjes is namelijk geheel uitgeput. En ieder Hoofd heeft toch een sleuteltje nodig om bij haar spaarsters de opbrengst van de busjes te kunnen lichten. Alle pogingen die gedaan zijn om in dezen sleutelnood te voorzien, leden schipbreuk.

Wie helpt? Er zijn Hoofden, die over reserve-sleuteltjes beschikken. Er zijn dames, vroegere Hoofden, die bij haar aftreden het sleuteltje niet teruggaven. Willen zij door toezending aan het Bureau er aan medewerken dat wij andere Hoofden kunnen helpen?

Voor elk gezonden sleuteltje kan straks uit een geheele plaats of wijk de opbrengst van de busjes aan de V. U. worden gezonden.

Inlichtingen voor **ADVERTENTIES**

G. F. Hummelen's Boekhandel - Electr. Drukkerij n.v.

Kruisstraat 7, Assen

De meest gezochte Kinderbijbel is het meesterwerk van Anne de Vries

Groot Vertelboek

voor de Bijbelsche Geschiedenis

De 5e druk ligt ter perse en wordt gedrukt op prima houtvrij
illustratiedruk

200 teekening van C. Jetses

Prijs gebonden in twee linnen stempelbanden f 13.50

Als U nu bestelt, loopt U minder kans teleurgesteld te worden

G. F. Hummelen's Boekhandel, Kruisstraat 7, Assen

U spint er ZIJ bij!

als ge uw inkopen doet bij

FIRMA B. H. VAN DER VEEN

Gevestigd 1897, telefoon 2583

ASSEN

KRUISSTRAAT

ELKE DAG

is de titel van een royaal uitgevoerd en bij
uitstek typografisch verzorgd **BIJBELSCH**
DAGBOEK (over enkele weken in den
Boekhandel verkrijgbaar) samengesteld door

13 predikanten van verschillende kerken en wel: D.D. A. K. Straatsma;
J. Louw; C. M. Luteyn; H. Volten; H. A. Wiersinga; J. Overduin; B. A.
Bos; K. G. van Smeden; H. G. Groenewoud; H. Vogel; H. Veldkamp; J. C.
Terlouw en G. Toornvliet. Band- en stofomslag van J. de Vries.

EEN PRACHT GESCHENK!

EEN RIJK BEZIT!

PRIJS f 9.75

UITGAVE JAN HAAN - GRONINGEN

DE BIJBEL

in nieuwe vertaling van het Nederlandsch Bijbelgenootschap

Ter perse is het Nieuwe Testament, met verklarende aanteeke-
ningen, gedrukt op prima houtvrij papier. De prijs bedraagt
f 9.75 in fraaie linnen stempelband

Het Oude Testament zal verschijnen in twee deelen, waarvan de
prijs nog moet worden vastgesteld

Daar het werk in drie deelen, één geheel vormt, worden alleen
bestellingen voor het complete werk genoteerd

De intekening werd open gesteld bij:

G. F. Hummelen's Boekhandel - Kruisstraat 7 - Assen

Vrije Universiteitsblad

Maandelijksche Mededeelingen

Orgaan van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op
Gereformeerden grondslag, Amsterdam, Keizersgracht 166

Redactie-Commissie:

Prof. Dr. F. W. Grosheide, Mr. G. H. A. Grosheide en B. Faber

Stukken voor de redactie te zenden aan B. Faber, Keizersgracht 166, Amsterdam

Druk: G. F. Hummelen's Boekhandel en Electriche Drukkerij N.V., Assen

De voorbereiding Het karakter van de Universiteit wordt voor een niet gering deel bepaald door de kennis, die verworven is door hen, die zich aanmelden als student. Dat er wettelijke eischen bestaan voor de toelating tot de hoogere studie, maakt deze uitspraak niet onjuist. In de eerste plaats worden die wettelijke eischen naar gelang der omstandigheden vastgesteld en gewijzigd. En in de tweede plaats kan aan op papier vastgelegde eischen nog op zeer verschillende wijze worden voldaan. Men kan gemakkelijke en moeilijke sommen opgeven, zware of eenvoudige stukken voorleggen ter vertaling.

Zoo brengt de vraag naar het karakter van de Universiteit ons terstond naar een andere vraag, die naar het karakter van het voorbereidend hooger onderwijs en deze vraag is nog veel moeilijker te beantwoorden als de eerste.

Althans in onze dagen. Want een honderd jaar geleden was het geen vraag. Het sprak vanzelf dat ieder, die aan de Universiteit wilde studeeren, een gymnasium bezocht. En het gymnasium gaf in het algemeen gesproken ook wel, wat de aanstaande student noodig had om de academische lessen te kunnen volgen. Het onderwijs in de oude talen was zoo al niet het een en het al, dan toch de groote hoofdzaak.

Daarin is echter groote verandering gekomen door den opbloei der natuurwetenschappen. De beoefening van de exacte vakken vroeg eerst om een ietwat, daarna om een geheel andere vooropleiding. De hoogere burgerschool, opgericht met een geheel andere bedoeling, ging het gymnasium vervangen voor hen, die zich wilden bekwamen in de geneeskunde en de wis- en natuurkunde. Aanvankelijk nog met een zekere rem, want de studenten die van de H. B. S. kwamen, konden niet promoveeren, een rem, die later niet meer werd aangelegd. Het gymnasium, vooral de B-afd., kreeg een ander leerplan. Het Grieksch en Latijn werd wat naar den achtergrond geschoven, ook voor de A-leerlingen, doordat de lessen van een vol uur tot 50 minuten werden ingekort. En zoo veranderde ook

het gymnasium, al heet het dan officieel nog steeds voorbereidend hooger onderwijs en al blijft het waar, dat van het gymnasium vrijwel allen, van de H.B.S. slechts een deel der leerlingen naar de Universiteit gaat, van karakter en naderde het in leerplan meer en meer tot een school die niet was bedoeld als vooropleiding te geven tot de hoogeschoolen.

Men moet daar niet over treuren. Het was noodzakelijk. Men kan meer sympathie hebben voor de eene of voor de andere school, men moet erkennen dat een mensch slechts één leven heeft, dat kort is, en dat slechts een deel van dat leven, en liefst een niet te groot deel, aan de opleiding kan worden besteed. Gekozen moet worden wat het meest noodzakelijk is. En het was ternauwernood verantwoord, dat een 50 jaar geleden de leerlingen, die van het gymnasium kwamen, meest twee jaar voor hun propaedeutisch medicijnen noodig hadden, de H.B.S.-ers slechts één.

Er moet hier echter nog op een ander verschijnsel worden gewezen. Vroeger was het zoo, dat wie naar het gymnasium of de H.B.S. ging, Fransch moest hebben geleerd, „tot en met“ de onregelmatige werkwoorden, daarna „tot aan“ die werkwoorden, tenslotte verviel het Fransch. Over die kwestie zelf schrijf ik hier niet, ik zeg er nu alleen van, dat de volle last van het Fransch te leeren thans drukt op de Middelbare school, ook in dien zin, dat aan haar jonge leerlingen nog niet eenig begrip van een vreemde taal is bijgebracht. Zoo is de school, die opleidt voor de Universiteit, het ezeltje geworden, dat al zwaarder pak te dragen kreeg. En het is geen wonder, dat men ook thans weer uit is op verandering.

Maar de Universiteit! Minder goed voor-opgeleiden vragen meer aan de Universiteit dan behoorlijk gevormden. We draaien hier in een cirkel rond. Men kan de Middelbare school ontlasten, doch dat beteekent belasten van de Universiteit of verlaging van haar peil. Ik stem toe, dat er verschil is. Theologen en litteratoren ontvangen aan de Middelbare school minder dan vroeger, medici en wis- en natuurkundigen meer. Men kan niet een afzonderlijke school oprichten ter voorbereiding voor een bepaalde faculteit, een voordeel, dat de Roomschen Seminaria bezitten, doch dat Protestanten op die wijze zeker niet begeeren. We stellen alleen het feit vast, dat de Universiteit studenten ontvangt, die voor een deel of misschien allen minder goed voor hun taak zijn voorbereid dan vroeger. Zulks niet door schuld van het voorbereidend hooger onderwijs, doch tengevolge van de uitbreiding van de wetenschap in de eerste plaats, van sociale factoren (waarop ik slechts doelde) in de tweede.

De taak der Universiteit is aanzienlijk verzwaaard, naar beide zijden. Kan die Universiteit nog voldoen aan den dubbelen eisch, dien we in ons vorig stukje stelden, dat ze leert de beoefening van de wetenschap en dat ze opleidt voor de praktijk?

Over deze vraag D.V. in een volgend artikel.

F. W. G.

V.U.werk moet geen vuurwerk zijn, dat spoedig uitgaat

(verslag ringvergadering)

Hebben onze offers, heeft ons werk voor de V.U. wezenlijke waarde?

Zegen en zorgen De zoo noodzakelijke uitbreiding van het hoog-leerarental aan de Vrije Universiteit kon na de bevrijding op verheugende wijze voortgang hebben. Het aantal studenten, dat in de eerste jaren van den oorlog de duizend reeds passeerde — waaraan toenmaals de sluiting van Leiden niet vreemd was — is steeds toenemend.

Natuurlijk schept dit alles zijn zorgen, in het bijzonder van financiëlen aard. Vooral de stijging van het loon- en prijspeil is zorgwekkend. Want een evenredige stijging van het peil der ontvangsten verloopt minder eenvoudig. Voorzooover wij op rente zijn aangewezen is de ontwikkeling zelfs in de omgekeerde richting. Des te dringender is het noodig dat onze vrienden hunne bijdragen aan het gewijzigde peil aanpassen.

Confrontatie Al die moeilijkheden en zorgen confronteeren ons als vanzelf met de vraag, of de offers, welke de Universiteit in zoo toenemende mate vraagt, terecht worden gebracht; of al het werk, dat wordt verricht, wezenlijke waarde heeft. Voor het ons rekenschap geven van die vraag is thans wel in het bijzonder aanleiding. Voor het tegenwoordige wordt door velen, juist vanuit het standpunt van de roeping en taak van den Christen, een arbeid als aan onze Universiteit wordt ondernomen, gelijk de Christelijke actie in het algemeen, gewraakt.

Het is niet goed, dat wij ons daarvan afmaken; alleen reeds door de aanwijzing van velerlei gevaren, waarvoor wij in onze actie blootliggen, heeft die critiek haar waarde. En slechts indien wij, na haar ten volle op ons te hebben laten inwerken, nochtans aan onze Universiteit als een geloofsstuk vasthouden, kan er de bezieling zijn om het moeizame werk in afhankelijkheid van onzen God voort te zetten.

Aanvullings-systeem Overigens, al is er in den vorm van deze kritiek nieuws, men meene niet, dat de controvers, welke daaraan ten grondslag ligt, van vandaag of gisteren is. Hij scheidde reeds Kuyper en Bronsveld. In den strijd, die zich naar aanleiding van Kuyper's Bede om een dubbel corrigendum ontspon, was het de gedachte van de z.g. „aanvulling”, die zijn opponent naar voren bracht. Niet de afzondering in een aparte Universiteit werd de oplossing geacht, maar de mogelijkheid moest worden benut, dat Christelijke geleerden aan de openbare universiteiten als privaatsdocent optreden om — op de wijze als Bilderdijk in het begin der 19e eeuw aan de Leidsche Universiteit — door hun woord een tegenwicht te bieden tegen het a-Christelijke, ja, anti-Christelijke van het onderwijs der hoogleeraren. Door zulk een aanvulling zou het evenwicht worden hersteld. De studenten zouden beide kanten belicht zien. Zoo zou de afval van het geloof worden gestuit, de Universiteit zelfs wellicht worden heroverd.

Die gedachte — zich te concentreeren op een omzetting van de

openbare universiteiten — vindt telkens weder weerklink en in het bijzonder in onzen tijd, nu immers — zoo stelt men — zooveel in de geesten is veranderd, nu de vijandigheid tegen het Christendom, waarbij het als een dom vooroordeel werd gewraakt, heeft plaats gemaakt voor een bereidheid tot luisteren, die moet worden aangegrepen.

Sinds 1880 veel veranderd Inderdaad, er is sinds 1880 veel veranderd.

Toen meende de heerschende wetenschap nog op den drempel te staan van een nieuw tijdperk, waarin zij de menschheid de oplossing van de diepste en hoogste vragen des levens zou kunnen aanbieden. Toen werd in hooghartig zelfbewustzijn op alle historie en traditie neergezien. Alleen de ervaring werd als bron van kennis aanvaard; enkel het logisch-mathematisch bewijs had gezag. Het geloof was een overwonnen standpunt. Slechts hij, die zich losmaakte van alle geschiedenis en overlevring, niets aanvaardde op gezag en alleen op ervaring en verstand vertrouwde, zag zich het perspectief geopend op een betere toekomst.

Hoe sterk is dit gewijzigd. De 19e eeuw was de eeuw van het wetenschappelijk optimisme, maar naarmate zij voortschreed, daalde dat optimisme. Bij alle ontdekkingen was men de vraag: „Wat is het leven?” „Wat is de mensch?” nog weinig nader gekomen. Het nieuwe materiaal stapelde zich hoe langer hoe hooger op, maar de oplossing van de levensvragen bleef zich aan den greep der wetenschap onttrekken. Het verstand werd tot stikkens toe vervuld, het hart bleef onbevredigd.

De reactie daartegen zette zich in 1880 niet enkel in de stichting onzer Universiteit in, dat jaartal is ook verbonden aan de beweging in onze litteratuur, die het bewijs leverde van de toenemende onbevredigdheid, het veldwinnend scepticisme. De teleurstelling op het cultuur-optimisme uitte zich daarin. Van de massa, die niet mede blijkt te kunnen, wendde men zich af; men liet de substantie, welke niet is te doorgronden, ter zijde, om zich aan vorm en klank te bedwelmen. Tegenover de zelfverzekerdheid van het verstand trad het relativeerend scepticisme; andere behoeften dan die van de rede deden zich gelden.

Discussie rondom het Hooger Onderwijs

Wij willen deze ontwikkeling, deze geleidelijke ommekeer in de geesten niet verder vervolgen, doch wel haar resultaat beschouwen in de discussie, welke zich vooral sinds de bevrijding rondom het Hooger Onderwijs aan het ontwikkelen is.

In een stroom van litteratuur, die zich in het afgelopen jaar over ons heeft uitgestort, keert telkens de klacht terug over de eenzijdige verstandelijkheid en over het specialistendom, welke de Universiteit kenmerken. Het onderwijs, hetwelk er slechts op gericht is kennis en bekwaamheid bij te brengen, bevredigt niet de diepere behoeften van het hart. Het vormt den student niet tot volwaardig mensch, in staat om straks als academisch gevormde zijn verantwoordelijke taak in de maatschappij op zich te nemen. Het zijn flinke bekwame vakmensen — laboranten in letterlijken en figuurlijken

zin — die de Universiteit aflevert, geen leiders van het geestelijk leven.

Integendeel, de intellectualistische instelling verhindert het verkrijgen van die vastheid van overtuiging en die breedheid van blik, welke de jaren der bezetting ons hebben aangewezen, als onontbeerlijk voor hem, die een, zoo in het oog vallende plaats moet innemen als de gestudeerde. De Universiteit is plotseling tot de ont-nuchterende ontdekking gebracht, dat zij niet meer — zooals zij meende — aan de spits der beschaving staat, een centrum van cultuur vormt, maar dat zij in zekeren zin buiten het leven staat, dat aan haar is voorbij gegaan en waaraan zij geen voldoende deel heeft.

Dr. J. DONNER.

De Vrije Universiteit zien!

Willen wij onze taak tegenover de Vrije Universiteit juist verrichten en volbrengen, dan moeten wij als leden der Vereeniging en contribuanten en busjes-houdsters der Vereeniging en als werkers en werksters in haar organisatie onze V. U. zien in haar waarde! Wij moeten haar zien!

Het is er mee, als met dien koopman in schoone parelen. Die was een kenner van parelen. En toen hij langs de parelvischers ging, zag hij opeens die parel van groote waarde. Daar liepen anderen voorbij. Maar hij, de kenner, hij zag de schoonheid van vorm, de rijkdom van kleur van die eene parel en hij had er alles voor over. Nu, zoo moeten wij ook de waarde van onze V. U. zien.

Daar moet een band zijn tusschen de V. U. en ons.

De geloovige, die Gods zegeningen kent, die moet zoo in de V. U. zien een gave Gods.

Daarom spreken wij graag van onze V. U., d. i. de Universiteit van hen, die zien hoe aan die Universiteit gebogen wordt voor het gezag van het Woord, dat ons lief is en hoe in die Stichting geëerd wordt de naam van den Christus, Gods onuitsprekelijke gave aan ons.

Daar moet een band zijn zoo tusschen die Universiteit en ons.

Natuurlijk moet er geld zijn, het brood der Universiteit, maar wat er vooral bij ons moet wezen als leden en contribuanten der Vereeniging en als werkers in haar organisatie en wat wij vooral door propaganda moeten zien aan te kweken, dat is de liefde tot de V. U. En die liefde moet dan gefundeerd zijn in het geloof, in het geloof in God, die ons in Zijn genade die Stichting gaf.

Die liefde zal eerst de rechte verantwoordelijkheid met zich meebrengen. Een huurling verlaat de schapen, maar de goede herder geeft zijn leven voor de schapen.

Als iemand deze liefde niet heeft voor de V. U., die kan voor haar niet werken in de organisatie der Vereeniging, die kan haar niet waarlijk steunen, die kan wel wat geld geven, maar die staat er zelf niet achter met zijn liefde en kracht en gebed, die staat er met zijn zelf niet achter.

En daarmee zijn wij van het spoor der stichters afgegèen.

J. B. v. d. SIJS.

BUSJESACTIE

VROUWEN-V.U. HULP

AANTAL BUSJES 1941

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

1943

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--

1945

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

TOTALE OPBRENGST.

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

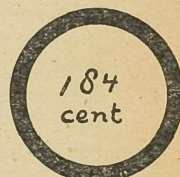
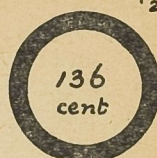
--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--

GEMIDDELDE OPBRENGST P. BUSJE
per jaar

☐ = 2000 busjes
☐ = 3000 gulden

Vrouwen V.U. Hulp

Naar de honderdduizend

Nu het V. U.-blad er weer is, voldoe ik graag aan het verzoek van de Redactie om even met U te praten over onze busjesactie. Gode zij dank is die er nog.

* *
*

Evenmin als de oorlog en de Deutsche bezetting ons de V. U. heeft kunnen ontnemen, evenmin is door deze verschrikkelijke gebeurtenissen de busjesactie lam komen te liggen. Natuurlijk is hier en daar wel eenige storing en stilstand geweest, maar er sparen momenteel toch niet minder dan ruim 38.000 busjeshoudsters. We kunnen daar niet dankbaar genoeg voor zijn. Hier brandt een machtig stuk liefde achter voor onze prachtige Universiteit en vanzelfsprekend vertegenwoordigt dit groote getal spaarsters een enorme geldelijke steun aan onze Stichting, die elk jaar terugkeert.

Dus moeten we dankbaar zijn.

Intusschen beteekent dat niet, dat we ook voldaan kunnen wezen.

Misschien mag ik U eens een paar cijfers voorleggen. Het laatste jaarboek van de Geref. Kerken geeft voor die kerken een totaal zielenaantal in Nederland van 633920. Als ik nu het gemiddelde gezinszielental op 4 stel (en dat zal wel niet zoo heel ver buiten de werkelijkheid zijn), dan kom ik op rond 158000 Geref. gezinnen in Nederland. Leg daar nu eens naast dat bovengenoemde getal van 38000, dan ziet U aanstonds, dat we, ja, wel dankbaar kunnen zijn, maar daarom nog niet bepaald voldaan. En dat gaat nog veel sterker spreken, als U er aan denkt, dat ik dan alleen maar de gezinnen, die tot de Geref. kerken in Nederland behooren, genoemd heb. En niet al die gezinnen, die buiten die Geref. kerken de Geref. belijdenis zijn toegedaan. Immers ook onder die gezinnen moeten er duizenden zijn, die belangstelling en liefde kunnen hebben voor onze niet-kerkelijke Universiteit. En zeker voor onze busjesactie, die van meet af bedoeld heeft bijzonder te werken voor de Wis- en Natuurkundige en Medische faculteit.

Ik geloof, dat uit deze dingen maar één conclusie te trekken valt. Deze: er is voor ons nog werk genoeg. We hoeven werkelijk niet op onze lauweren te gaan rusten. Integendeel, we moeten er opnieuw op uit. En zeker niet rusten voor we van 38000 minstens op 100.000 busjeshoudsters geklommen zijn!

Laat dit ons parool zijn: **NAAR DE HONDERDDUIZEND!!**

Ik zeg dat met groote vrijmoedigheid. Want ik denk er dan aan, dat God ons in de V. U. zulk een groote zegen heeft gegeven. En als we iets van die groote zegen zien, dan zal geen moeite ons te veel zijn. Die moeite zullen we ons daarom ook graag getroosten omdat de Deutsche dief ook onze Universiteit, en bijzonder de faculteit, waarvan wij, om zoo te zeggen, de beschermvrouwen zijn, zoo ontzaglijk bestolen heeft. Nu moeten wij voor ons deel doen wat we kunnen om de geleden schade mee te herstellen.

De directeurs zijn in den loop der jaren langzamerhand op ons gaan rekenen. Dat is natuurlijk heel verantwoordelijk, maar het is

ook heel fijn. Laten wij toonen, dat wij dat inderdaad fijn vinden en dat wij de verantwoordelijkheid aanvaarden. Zóó, dat wij ieder voor zich en alle met elkaar zeggen: we zullen werken onder be-
ding van Gods zegen om de *HONDERDDUIZEND!*

Doet U ook mee?
Halfweg.

J. ZWART—DE JONG.

Nieuwe hoogleraren Ook in dit nummer van ons V. U. blad kan weer melding gemaakt worden van de be-
noeming van nieuwe hoogleraren.

Dr. W. F. de Gaay Fortman te 's-Gravenhage is door Directeuren, op voorstel van Curatoren en advies van den Senaat en de Juri-
dische faculteit, benoemd tot gewoon hoogleeraar in de faculteit der
rechtsgelertheid, voor het onderwijs in het burgerlijk en arbeids-
recht.

Deze benoeming werd uitgebracht in verband met de vacature
van Prof. Oranje. De nieuwe hoogleeraar is leerling van de Vrije
Universiteit, deed in 1930 zijn candidaats- en in 1932 zijn doctoraal
examen. In 1936 is Dr. De Gaay Fortman aan de V. U. gepromoveerd
op een proefschrift over „De onderneming in het arbeidsrecht”. Hij
is thans administrateur aan het Departement van Sociale Zaken.

Dr. G. Kuiper te Harderwijk werd benoemd tot gewoon hoog-
leeraar voor het onderwijs in de Nederlandsche en Oudgermaan-
sche taalkunde. Deze benoeming strekt tot verlichting van Prof.
Wille, die aan de Vrije Universiteit een taak vervult, welke aan
andere Universiteiten door drie hoogleraren verricht wordt.

Ook Dr. Kuiper is leerling van de Vrije Universiteit. In 1927 deed
hij zijn candidaatsexamen Ned. Letteren, in 1931 doctoraal examen
en in 1941 promoveerde hij op het proefschrift: „Orbis artium en
Renaissance I: Cornelius Valerius en Sebastianus Foxius, Morzillus
a's bronnen voor Coornhert”. Zoowel bij de examens als bij de
promotie werd het praedicaat cum laude toegekend. Dit proefschrift
werd in Nederland en België zeer gunstig beoordeeld.

Beide hoogleraren belijden van harte de beginselen die onze
Universiteit belijdt en hun streven zal zeker zijn deze beginselen
aan hun wetenschappelijken en universitairten arbeid ten grondslag
te leggen.

Moeilijkheden?

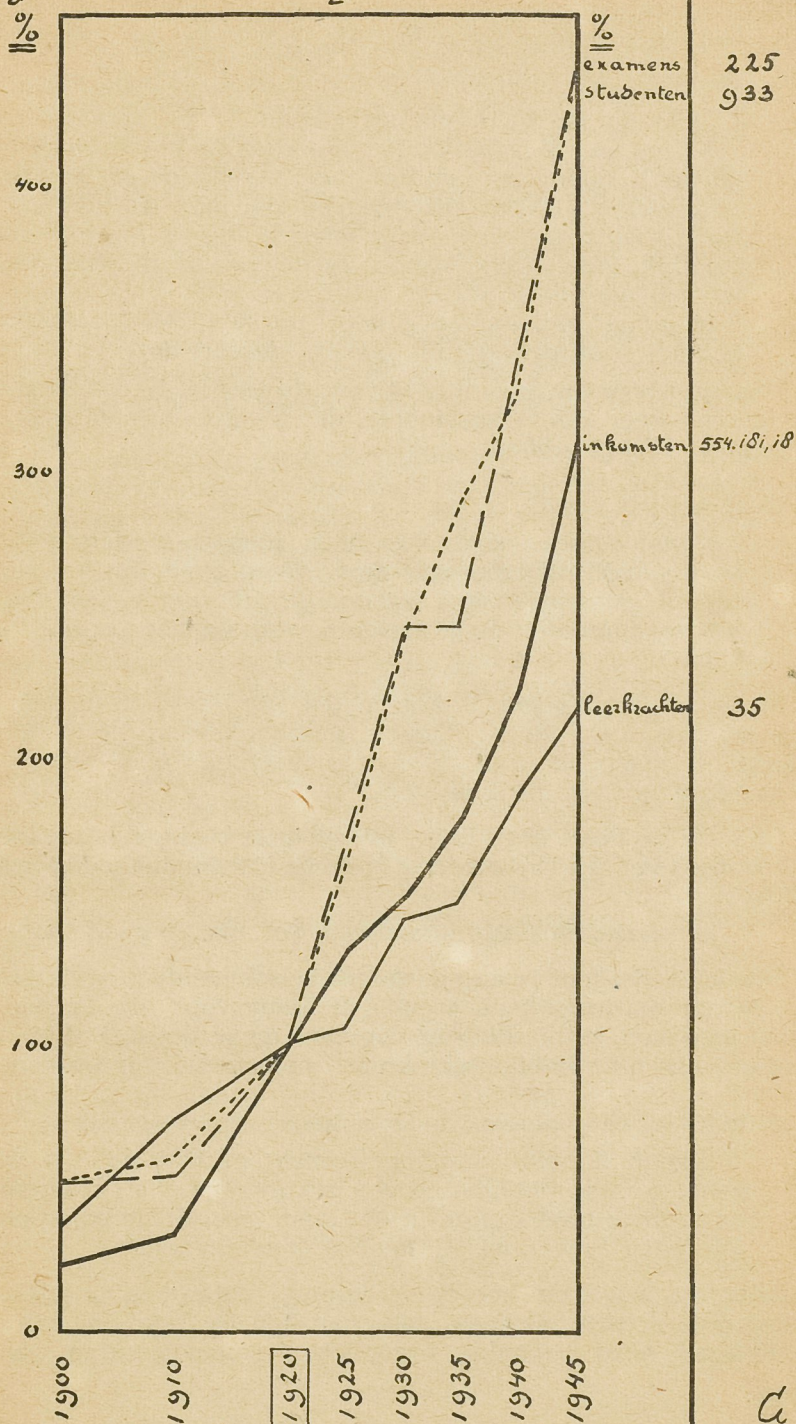
ze zijn oorzaak

voor zwakken, niet aan het werk te beginnen,

voor sterken, ze door werken te overwinnen

De groei van de Vrije Universiteit
 voorgesteld door aantal leerkrachten, studenten en
 examens, in verband met totale inkomsten in per-
 centages ten opzichte van het jaar 1920 (= 100 %).

absolute
 cijfers
 1945

Uit brieven van medewerkers(sters)

In het V. U. blad komen niet veel aan het woord de medewerkers in de organisatie. Niet, omdat hun stem niet graag gehoord zou worden, maar als gevolg van het feit, dat zij in het algemeen meer zijn menschen van de daad dan van het woord. Toch stellen we er prijs op eens enkele mededeelingen, opmerkingen, adviezen en dergelijke uit de brieven door te geven.

Mevr. S.-S. te A. schrijft:

„Fijn, dat het V. U. blad weer komt.

Bij het stukje „Hoe werken we voor de V. U.” zou ik willen voegen: laten we vooral als werksters en werkers als „Christenen” elkaar bezoeken en ons huis en ons hart openstellen voor de nieuw ingekomenen, dan is het ook niet zoo moeilijk, indien de menschen een beetje meelevend zijn, ze te winnen voor de V. U.

Ik geloof, dat daar nog nooit op gewezen is, tenminste ik heb het nooit gehoord en geef het daarom door.”

We zijn Mevrouw S. dankbaar voor dit woord. Het is goed elkaar er telkens weer aan te herinneren, dat we als Christenen een taak tegenover elkaar hebben.

Uit een brief van G. te S.:

„Ons dunkt: onze menschen hooren in den dienst des Woords zóó dikwijls over de V. U. spreken, dat het hun veel eerder bevreedden zou, wanneer er niemand bij hen kwam om hen tot bijdragen op te wekken, dan wanneer er wél iemand komt.”

Bij de vrijwel algemeene klacht, dat aan de V. U. in den dienst des Woords zoo weinig aandacht geschonken wordt (behalve bij bijzondere gelegenheid of op speciaal verzoek), doet het goed ook eens een geluid als dit te hooren.

G. M. te W. heeft voor de in November te brengen bezoeken voor het winnen van nieuwe contribuanten de brievenmethode toegepast. Hij schrijft:

„Propaganda slaagt uitstekend. Tot nog toe geen bedankjes.”

Een bijzonderheid is een dergelijk bericht niet. Wie de brievenactie door ervaring kent, weet dat. Maar voor wie er nog geen proef mee nam, zij hierdoor er nog eens op gewezen. Dat W. straks met een lijst nieuwe bijdragen komt, is ons een bijzonder genoegen.

G. te D. bij een opgave van drie nieuwe leden schrijft:

„Het blijkt, dat predikanten meer invloed hebben dan gewone correspondenten. Ik zou U aanraden een beroep te doen op al onze predikanten in het land, om met de correspondenten leden te werven. Zij hebben meer invloed.”

Uiteraard wordt dat beroep op de predikanten gaarne gedaan. De wijze, waarop dat het beste gebeuren kan, is deze, dat correspondenten zelf voor bepaalde bezoeken de medewerking van hun

predikant vragen. Dat is niet een nieuw, doch wel een veel te weinig toegepast middel. Men probeere het. De medewerking van predikanten is, zooals wel vanzelf spreekt, bij voorbaat verzekerd.

Propaganda

De vraag, op welke wijze de Vereeniging voor Hooger Onderwijs de propaganda moet voeren en met welke middelen, is niet nieuw. Daarover is in den loop der jaren reeds heel wat gesproken en geschreven. Nu de tijd van huisbezoek weer aangebroken is, spreekt het vanzelf, dat ook dit punt onder de oogen gezien wordt.

Groote propagandavergaderingen, zooals die vroeger veel gehouden werden, zijn niet meer zoo in trek.

Bijna ieder heeft zijn avonden bezet en bovendien biedt de radio zooveel, ook in dit opzicht, dat het uitgaan om te luisteren naar een spreker, geen attractie is.

Toch moet, daarvan zijn wij allen wel overtuigd, de Vrije Universiteit bij ons volk bekend blijven en voorzooover zij dat niet voldoende is, bekend worden. Welke middelen staan daarvoor ter beschikking?

Het V. U. blad is er. Maar dat komt practisch alleen in handen van de medewerkers in de organisatie, van de leden en van een deel der begunstigers. Bij menschen dus, die de Vrije Universiteit kennen en hun belangstelling ook metterdaad toonen. Ons blad, hoe nuttig overigens ook in het propagandawerk, is toch niet het middel om hen, die zich nog afzijdig houden, te winnen.

Brochures en circulaires worden verspreid. Door dezen vorm van reclame bestrijkt men een andere groep. De medewerkers, die gebruik van deze hulpmiddelen maken, bezorgen de geschriften bij hen, die nog niet als lid of begunstiger ingeschreven staan, om straks in persoonlijk bezoek tot rustig gesprek 'en zoo mogelijk het verkrijgen ook van financiëelen steun te komen. De paperschaarschte heeft echter de laatste jaren dezen vorm van propaganda sterk gehinderd. Dat intusschen van het geschriftje, dat in dit jaar onder den titel „Voorttrekken” kon worden gedrukt, reeds 25.000 exemplaren verspreid werden en de oplage nog te klein bleek te zijn, zegt reeds hoezeer propagandalectuur gewenscht wordt.

Directeuren hebben dan ook besloten een nieuwe brochure te doen verschijnen, in uitvoering zoo mogelijk aangepast aan de eischen die voor modern drukwerk gesteld mogen worden.

Bijzonder voor de knapen en meisjes en ter uitreiking aan de catechisanten zal voorts een klein geïllustreerd boekje worden samengesteld. Verwacht mag worden, dat de predikanten en de leiders en leidsters van knapen- en meisjesvereenigingen naar aanleiding van dit boekje de aandacht van de jeugd op het belangrijke werk van de Vrije Universiteit zullen vestigen. Dat dit belangrijk is, wordt wel terstond door ieder toegegeven.

Aan de redacteuren der kerkelijke bladen wordt verzocht in hun kolommen af en toe eenige plaatsruimte voor de V. U. af te staan.

Dit zijn middelen, die aan niemand reden tot critiek zullen geven.

Er zijn in de laatste maanden enkele andere plannen naar voren

gebracht, waarover het oordeel van de lezers, bijzonder van de medewerkers, wel zeer op prijs gesteld wordt.

Zoo is gevraagd om een nieuwe film over de Vrije Universiteit. Een sprekende film uiteraard en dan een film die, zonder bepaald speelfilm te worden, toch ook niet alleen als documentaire film kan worden gezien.

Een ander wenscht dat weer, als voor den oorlog, een V. U.-kalender zal worden verkrijgbaar gesteld. Niet zoozeer om de financiëele baten — want die zijn klein — dan wel om de propagandistische waarde.

Voorts is er op aangedrongen dat beschikbaar wordt gesteld een royaal uitgevoerd naambordje waarop de woorden:

Correspondentschap

Vrije Universiteit.

Iedere correspondent kan ook op die wijze reclame maken voor de V. U.

Verder is er gevraagd om een slagzin waaronder de actie gevoerd wordt. In den geest van „Naar de drieduizend leden” waarmee voor eenige jaren met zoo prachtig resultaat gewerkt werd.

Tenslotte is de wenschelijkheid bepleit om correspondentendagen te organiseren. De medewerkers dienen groepsgewijze in Amsterdam te worden genoodigd, worden aan de V. U. ontvangen, zien wat er van een Universiteit te zien is en doen indrukken op over de „zaak” waarvoor zij werken, om die indrukken weer door te kunnen geven.

Zoo zijn er verschillende wenschen en mogelijkheden.

Laten onze lezers nu eens schrijvers worden en onder het motto „Propaganda” hun meening geven. Die behoeft dan niet *alleen* over de hier genoemde punten te gaan. Ook andere, nieuwe gedachten zijn zeer welkom.

Van de brieven dient het papier aan één zijde beschreven te zijn en.... graag kort, in telegramstijl, de meening van den afzender weer te geven.

Men adresseere aan Redactie V. U. blad, Keizersgracht 166, Amsterdam-C.

De V.U. en Amerika Met bijzondere voldoening mochten wij van Prof. Aalders vernemen dat de in ons vorig nummer reeds in uitzicht gestelde actie in Amerika voortgang maakt. Het comité, toen in voorbereiding, is thans gevormd. Bij het bericht daarover werden nog niet genoemd de namen van de personen die zitting genomen hebben. Zoodra die bekend zijn, hopen wij ze aan onze lezers voor te stellen.

Dat wij allen ons over dezen gang van zaken zeer verheugen, behoeft geen betoog. Niet minder doet ons dat het feit, dat de Synodale Deputaten toestemming hebben gegeven om in de Kerken een collecte voor dit doel te houden. Dit meelevan van de Kerken in Amerika met de Vrije Universiteit wordt op hoogen prijs gesteld.

Resultaten der actie

De actie is in verscheidene correspondent-schappen reeds in vollen gang en de eerste opgaven van resultaten, gedeeltelijk *voorloopige* opgaven, komen aan het Bureau binnen. Uiteraard kan niet alles genoemd worden, maar als uiting van waardeering van hen, die werkten, en ter aanmoediging van anderen die de actie bezig zijn te organiseren of dat nog zullen doen, kan een bloemlezing nuttig zijn. Het eerste getal geeft aan het aantal *nieuwe contributies*; het tweede het aantal *verhoogde* bijdragen. Bij het beoordeelen van de cijfers dient men er rekening mee te houden, dat verschillende van de hier genoemde plaatsen reeds goed tot zeer goed stonden.

Garijp 6	Apeldoorn 20 en 1	Vollenhove Ambt
Kollum 6 en 10	Dieren 47 en 2	29 en 61
Marrum 18	Ermelo 8 en 6	Alblasserdam 13
Oosterend 5 en 1	Velp 10	en 14
Oudehorne 5	Wageningen 10 en 1	Delft 12 en 1
Rinsumageest 24	Amersfoort 34	Dordrecht 3 en 21
en 48	Driebergen 15	Den Haag 30
Sexbierum 11	Kamerik 8	Hazerswoude 10
Sloten 7	Utrecht 104 en 8	en 3
Appingedam 8 en 25	Zeist 36 en 5	Honselersdijk 5 en 1
Groningen 92	Aalsmeer 14	Noordwijk a. Zee 11
Middelstum 16	Haarlem 9 en 1	Rijnsburg 26
Opende 26 en 36	Hilversum 29	Arnemuiden 8 en 9
Uithuizen 19 en 1	Zandvoort 7	Baarland 10 en 20
Zuidhorn 11	Boskoop 31	Gapinge 3 en 7
Almelo 10	Dinteloord 12 en 2	Ritthem 6 en 1
Vroomshoop 8 en 4		

Dat het *begin* veelbelovend is, zal ieder toegeven. Wat blijkt er ook nu weer veel te bereiken.

De volgende maand hopen we een minstens evengoed vervolg te kunnen plaatsen.

Hulp bij uw arbeid Nog te weinig wordt het Bureau voor de propaganda ingeschakeld. Men ziet het te veel als bureau van administratie alleen. Natuurlijk is het ook dat, zelfs in de eerste plaats. Maar ook de propaganda heeft daar het centrale punt, waar de draden samenkomen.

Laten de correspondenten, de comité's, de ringbesturen en allen, die op het gebied van de propaganda vragen hebben, tips willen geven, met organisatie- of reorganisatieplannen bezig zijn, zich tot het bureau wenden.

Bij de uitvoering wordt gaarne met raad en daad geholpen. Zóó, tot steun van de plaatselijke actie, zijn in de laatste jaren duizenden brieven tot aankondiging van bezoek door plaatselijke werkers uitgegaan. Zoo zijn voorbereid tientallen bijzondere bezoeken voor het werven van leden, waardoor mede het ledental in enkele jaren verdubbelde.

Van personen, die voor het lidmaatschap in aanmerking komen, worden gaarne namen en adressen ontvangen. Deze bijzondere actie die zoozeer haar bestaansrecht bewees, moet ook in de komende maanden intens worden gevoerd.

Dat voorts het Bureau gaarne aan de ringsecretarissen hulp biedt, door het vermenigvuldigen en verzenden van convocaties, circulaires enz. zal wel algemeen bekend zijn, doch wordt hierbij toch nog eens onder de aandacht gebracht. Eén verzoek slechts: men zende de te verzenden stukken tijdig, zoodat er voldoende gelegenheid blijft voor de noodzakelijke werkverdeeling.

Uit de pers Uit de kerkbode van een onzer Gereformeerde Kerken wordt ons toegezonden een knipsel dat, hoewel reeds enkele jaren oud, toch zeker in aanmerking komt, in het V. U. blad te worden overgenomen.

Ieder die een deputaatschap en eenige benoeming aanvaardt, waarvoor ook, dient de zaak, waarvoor hij benoemd is en welke door hem is aanvaard, ernstig, met liefde en toewijding te behartigen. Is deze liefde niet aanwezig, dan mag hij zich een benoeming niet laten welgevalen. Hij schaaft de zaak die men wordt geacht te bevorderen. Hij staat geschikte personen in den weg, die, wat hij verwaarloost uit gebrek aan sympathie of verantwoordelijkheidsgevoel, zouden kunnen en gaarne willen dienen. Bij alle zulke mogelijke gevallen dient te worden ingegrepen indien er geen verandering komt. Hierbij gaat de zaak vóór den persoon.

Wij zijn het met den voor ons onbekenden schrijver geheel eens. Wat hij over medewerkers in kerkelijken arbeid schrijft, kan zonder meer ook in de V. U. organisatie gelden.

Gelukkig blijkt uit oplévende actie, dat onze medewerkers in het algemeen goed verstaan wat van hen verwacht wordt.

U wenscht hulp of advies

bij de organisatie van Uw plaatselijke actie?

Schrijf het V.U. bureau!

Verzoek aan correspondenten

Een deel van de correspondenten heeft de afrekening van de contributies over 1946 nog niet gezonden. In veel gevallen werd wel een bedrag als voorloopige storting op de girorekening der Vereeniging bijgeschreven, doch werd met het invullen van het afrekenings-formulier gewacht op nog enkele te innen bijdragen.

Zal de afsluiting van de rekening per 31 December kunnen plaats hebben, dan is het nu hoog tijd de stukken en het geld op te zenden.

Daarom het dringend verzoek aan de betreffende correspondenten om *nu*, vanavond nog, de noodige maatregelen te nemen.

Daarbij wordt verzocht op het formulier afzonderlijk te vermelden, welke kwitanties nog worden achtergehouden voor inning in en overboeking naar 1947.

Mededeeling aan hoofden Vrouwen V.U.-hulp

Met de levering van de noodbusjes loopt het niet zoo vlot als wij gehoopt hadden en op grond van toezeggingen ook verwachten mochten. Het gevolg is, dat nog niet aan al de talrijke verzoeken om busjes voor nieuwe spaarsters kon worden voldaan. Het is erg jammer dat de dames niet terstond konden worden geholpen. Zoolang deze moeilijkheden er zijn, moeten wij echter aan de dames vragen om niet ongeduldig te worden, als de gevraagde busjes uitblijven. Er wordt bij den leverancier aangedrongen op inlossen van zijn belofte, maar ook daar is men afhankelijk van materiaal en werkkrachten.

Intusschen kan de actie doorgaan. We hopen straks alle nieuwe spaarsters te kunnen helpen.

Tenslotte een vraag: hebben alle Hoofden de lijsten en het geld van de Septemberlichting reeds gezonden? Ook dat is belangrijk.

Het sleutelprobleem

Het verzoek in ons vorig nummer van het V. U. blad gedaan, heeft gunstig resultaat gehad. Verscheidene sleuteltjes werden aan het Bureau toegezonden en de wachtende Hoofden zijn daarmee geholpen.

Voor deze lichting zijn we dus weer klaar. Er is echter geen reserve. Is er hier en daar nog een sleuteltje, dat niet volstrekt noodig is? Laat de houdster dat dan aan het Bureau zenden Hartelijk dank bij voorbaat.

Inlichtingen voor **ADVERTENTIES**

G. F. Hummelen's Boekhandel - Electr. Drukkerij n.v.
Kruisstraat 7, Assen

UIT VOORRAAD LEVERBAAR:

Prof. Dr. A. SIZOO, De antieke wereld in het Nw. Testament	f 5.50
Dr. K. J. POPMA, Calvinistische Geschiedsbeschouwing	f 3.50
Dr. E. SMILDE, Een eeuw van strijd over Verbond en Doop	f 6.50
Dr. J. WATERINK, Ons Zieleleven	f 4.90
Dr. J. WATERINK, Aan Moeders hand tot Jezus	f 3.90
Dr. K. SIETSMA, De Ambtsgedachte	f 4.25
FRITZ LIEB, Rusland onderweg	f 6.90

G. F. Hummelen's Boekhandel, Assen

Toezening na ontvangst van een postwissel.

VACANT

*De meest gezochte Kinderbijbel
is het meesterwerk van Anne de Vries*

Groot Vertelboek

voor de Bijbelsche Geschiedenis

De 5e druk ligt ter perse en wordt gedrukt op prima houtvrij
illustratiedruk

200 teekening van C. Jetses

Prijs gebonden in twee linnen stempelbanden f 13.50

Als U nu bestelt, loopt U minder kans teleurgesteld te worden

G. F. Hummelen's Boekhandel, Kruisstr. 7, Assen

